

Městská knihovna v Praze

Nerovnováha a jiné povídky

Jiří Weinberger

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Nerovnováha a jiné povídky

Jiří Weinberger

Znění tohoto textu vychází z díla [Nerovnováha a jiné povídky](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Baronet v roce 2011.

§

Text díla (Jiří Weinberger: Nerovnováha a jiné povídky), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 6. 12. 2017.

OBSAH

Mám pro sebe špatnou zprávu.....	7
Vzpomínka.....	9
Etiketa oblékání.....	11
Cestující	12
Bolero u zdymadla	14
Malinteso.....	15
Mému strýčkovi.....	16
Cyklobatoh I aneb Na krásném moudrém Dunaji	17
Krajina snů	20
Čalouněné dveře	22
Ráno jsem se probudil	24
Extrémně krátká báseň	26
Nerovnováha	28
Nezaujatý pozorovatel vlastního života	33
Pan Bruk má doma šťabajznu	35
Cyklobatoh II aneb Okradeni na Kokořínsku	37
Normální sousedka	39
Předměty nejen z dětství.....	40
Nenormální sousedka	42
Vlhké zdivo	43
Znáte Lád'u?	45
Bydlíme v jednosměrné ulici	49
Senzace v kupce sena	52
Cyklobatoh III aneb Ztroskotání v Českém ráji	55
Žvýkačka.....	58
Ponožka	60
Pech	61
Anomálie	63
Takových bláznů je nás většina	65

Pohled do zeleně	66
Do bytu vstoupí velký chlap	68
Cyklobatoh IV aneb Cats and dogs in Olomouc	69

Mám pro sebe špatnou zprávu

Mám pro sebe velice špatnou zprávu: Ano, narodil jsem se v minulém století a marnotratně jsem v něm strávil větší část svého života. V tom dávném dávnověku jsem se často hloupě ptal: Proč? Proč věci fungují tak, jak fungují? Proč platí Pythagorova věta? Proč máme příliv, proč odliv? Proč a jak pracuje benzinový motor?

Proč? A proč se ptát proč? Takové otázky přece dávno ztratily význam. Neptáme se: Proč to či ono?, ptáme se: Kolik procent lidí si myslí to, a kolik procent lidí si myslí ono?

Tak třeba to dávno tradované: sání – komprese – výbuch – výfuk, kliková hřídel, spojka atd., až po točící se kola a tření o silnici. Budoucí řidič to kdysi musel chápat. Dnešní řidič to chápat nemusí, a přesto může jet sto osmdesát v autě za milion osm set.

Proč a jak počítá počítač? To už je otázka jen pro pár bláznů. Odpověď jsem i já dávno zapomněl. Nevadí mi to. Doba je dětinská. I mně už postačí dětinské legrácky na úrovni, řekněme, vtipnějších reklam, třeba: **MLSÁNÍ – KOMPRESSE – VÝBUCH – VÝFUK**, to je přece velmi vtipné! Anebo není? Mám se raději přidržet důstojného **EXPOZICE – KOLIZE – KRIZE – KATARZE**?

Proč raději dětinsky? Inu, mě už nikdo k ničemu nedonutí! Do současného století přece nepatřím. Kam tedy patřím? Těžko říct. Patřit do století minulého nedává smysl, protože žádné minulé století už není a nebude.

Jenom někdy, a ne moc často, mi hlavou kmitne myšlenka, která dokazuje, že tu dnes přece jen plnohodnotně žiju: ve svém století, na svém místě, ve svém čase. Chodívám takovou krátkou ulicí, skoro nikdo ji nezná. Ani moc jako ulice nevypadá, protože domy jsou tam jen po jedné straně. Až dneska, po mnoha letech mě napadlo: Jakkak se to tady vlastně jmenuje? Na rohu visí plechová cedule a na ní nápis: Googleova. Tak vida, říkám si, dříve se to asi jmenovalo po nějakém soudruhovi, a teď je

to Googleova. Moc hezky to nezní, ale hned je jasné, že Praha není žádná civilizační periferie.

Přijdu blíž, a ona je to Gogolova! Mám z toho radost. Z Gogola i ze svého omylu. Takhle se přece může splést jenom vitální současník! Sláva, patřím sem. Do století, a tedy i do milénia!

A o kus dál málem postavili pomník Michaela Jacksona s delfináriem. Málem, ale nepostavili! To mi dodává další špetku sebevědomí a kuráže! Slyším se, jak v duchu, ale nahlas volám: Ať žije má vlast Globální vesnice! Long live! Long live, má Globice! Long live!

Globální vesnice, to není ledajaká ves! Když se na nějaké ledajaké vsi dva potkají, pozdraví se, zastaví se spolu, předají si nejnovější drby, proč ne? Vždyť je to normální. Kdežto v Globici? Proč by se zdravili? Vždyť se neznají, přestože jsou si navzájem facebookovými přáteli.

Jsme ovšem u nás, v Globici, trochu divní. Se zájmem se dozvídáme o tom, která kniha nebo CD je nejprodávanější, aniž si uvědomujeme, že informací je právě v takové zprávě nejméně. „Tak ono je to nejprodávanější! A já to zrovna čtu! Tak to jsem si vybral správně.“

Je nás tu u nás v té naší Globici už nepřehledně moc. A tak si pro své tuctové životy hledáme vzory: Pán, Hrad, Muž, Stroj, Soudce, Předseda, Nese, Bere, Maže, Peče, Umře. Kdo chce, identifikuje se se vzory. Kdo nechce, identifikuje se s jinými vzory. Nejvíce vzorů je na internetu. Hodně napoví i to, že se tyto vzory liší jen příjmením, jména jsou skoro všechna stejná – www.

Mám pro vás domácí úkol. Zkuste si přeložit do čisté internetštiny sto sedmdesát let starý (a dosud asi nevyřízený) vzkaz: „Prosím vás co nejuctivěji, řekněte v Petrohradě, že tu v tom městečku, že tu v tom městečku žije Petr Ivanovič Bobčinskij. Řekněte, že tu žije. Jen to, že tu žije, že tu v tom městečku, že tu na té a té internetové www adrese žije Petr Ivanovič Bobčinskij.“

Vzpomínka

Mám tu fotografii ve své nové encyklopedii. Mohu se na ni podívat, ale neudělám to. V paměti mám fotku jako na dlani a na ní, dostatečně zřetelně, asi třicetiletého chlapíka s kulatou tváří. Úsměv, který mu ve tváři hraje, je trochu provinilý a trochu chlípňý. Patrně si je obojího vědom. Ostatně, jedno bývá podmíněno druhým.

Nebylo by to nic neobvyklého, kdyby u jeho nohou neležela lidská kostra. Nechal bych se na jeho místě takhle vyfotografovat? A jak bych se při tom tvářil? Je to typ člověka, který má rád legraci? Asi ano. Jako bych ho slyšel, jak si v duchu říká: Pánové – ano, prazvláštní situace – a tady mě v ní máte. Jsem vám k dispozici. Bavme se!

Představuji si, jak bude tenhle chlapík, ještě ani ne v nejlepších letech, stárnout. Zhubne, nebo ztloustne? Ztloustne. Rád si zajde u nich na vsi na žejdlík. Málokdy je hlučný. Umí poslouchat ty, kdo si berou slovo častěji než on. A nudí-li se, nedává to najevo. Nekouří, ale taky moc nesportuje. Pod mikinou se mu hezky, ale už docela zřetelně rýsuje vrchlík budoucího přívětivého pivního mozolu. Ale ještě se může bez problémů rozběhnout. Kdyby to muselo být. Však ten, kdo pádí, je čas.

Zanedlouho mu tváře poklesnou, jako když kokr svěsí uši, a jejich barva se z růžové bude proměňovat v šedivou. Pokud nezačne nezřízeně pít – pak by asi vyhrála rudá. Pevná stehna mu zatrofují. Ještě než odejde do důchodu, bude se ulicemi městečka pohybovat na tenkých krátkých nohách, aniž by ovšem jeho vlídný pupek ztratil svou zásadní kulatost. A úsměv na rtech? To nevím, to teď nedohlédnu.

Ostatně, úsměv není anatomická vlastnost. Úsměv možná tak na střídačku: bude, nebude, bude, nebude. Taky nevím, jak vyjde se svou rodinou, jestli ho děti přijdou občas navštívit. Tak proč spekulovat o tom, jestli mu vydrží, nebo nevydrží ten jeho úsměv? Nevím, zda přežije svou ženu, anebo ona jeho. Ani to však není anatomický problém.

Před svou smrtí asi dočista vyhubne. Bodrého člověka, který má jen lehce nadprůměrné IQ, zpravidla neklepne pepka. A tak se asi dožije relativně vysokého věku. Vychrtlý, pohublý, popelavý, dočista vysušený termity svého času. Nechá se zpopelnit, anebo zamíří do hrobu? Bylo by divné, kdyby o tom nepřemýšlel už teď. Rozhodně to zrovna pro něho nebude prašť jako uhod'. Pro něho ne! Je přece potomkem nejstarší známé dynastie. Starý, na kost vyhublý chlap, čím dál podobnější kostře u svých nohou na fotografii, kostře své devět tisíc let mrtvé praprababičky. Dědičný pecivál, jehož rod z téhle vsi devět tisíc let nevytáhl paty. Geneticky, dle shodné DNA, prokazatelný přímý dědic té prastaré, nedávno nalezené lidské kostry. Brácha nás všech.

Etiketa oblékání

Ach ano, ano, ano, ano. Velice často některá vážná příkázání, jak se kam oblékat, nedodržuju. Občas i schválně. Například malý cyklistický batůžek nosím kde kam i tam, kam se to nehodí. A já to uznávám, i když to nerespektuju. Mám v něm, co potřebuju, nemusím věci stále přebalovat, málokdy něco zapomenou, mám volné ruce, a tím i myšlenky, a jestli se má manuální gestikulace někomu nelíbí, ať se s tím nějak vyrovná.

Jsou ovšem předpisy, které porušovat nechci a neporušuju. I když občas, říkám občas, je některý předpis tak pitomý, že ho přece jen nedodržím.

Žít proti předpisům ovšem není mou ctížádostí, a tak bych sem tam nějaký ten připitomělý předpis chtěl změnit, ale to je postup stejně zdoluhavý jako vypouštění rybníka namísto nějakého běžnějšího způsobu záchrany tonoucího člověka.

Podívejme se na jeden z podivných předpisů podrobněji. Jaké se mají v létě nositi střevice? Věc má několik aspektů: Kožní lékař by byl pro střevice otevřené, jakmile tomu počasí odpovídá, tj. neprší a není moc zima. Ortoped doporučí raději uzavřené sportovní boty. Odborník na slušné chování se neptá na žádný názor a nazře, jak to má být: „Když už sandále, tak jediné bez ponožek!“ Samozřejmě nejde o nazření metafyzické, nýbrž o nazření do nějaké autoritativní publikace.

Proč? Ptám se já, blbeček, jemuž metafyzické nazření zůstává odeřeno, a některých publikací se raději vystříhává. Co když je sucho, ale trochu chladno? Sandále s ponožkami jsou pak ideální obuv. Co na nich komu vadí, kromě toho, že si kdosi přečetl v knize nějakého pablba, který to četl v knize jiného pablba, že se to absolutně nehodí? Kdo je ten praprapabl, který s tím začal, a proč? Samozřejmě mluvím o běžném chození po městě, na matiné u anglické královny bych si jistě sandále vůbec nevzal, a kdyby přece jen, tak čestné slovo, jediné bez ponožek!

Cestující

„Cestující jsou povinni se za jízdy držet!“ přečetl jsem nahlas nápis nad svou hlavou a pravicí jsem stiskl ruku dívky, která stála vedle mě. Co o ní mohu říct? Byla skoro tak velká jako já. Nevěděl jsem, jak vypadá její obličej. Asi docela pěkně, asi ano, no nejspíš ano. To se někdy dá vytušit. Neřekla nic a nechala svou dlaň nehybně v mé.

Dvaadvacítka se rozjela od Národního divadla přes most, tehdy ještě Prvního máje. Kolik mi tak asi mohlo být? Možná zrovna dvacet dva. Díval jsem se před sebe a dosti usilovně jsem přemýšlel. Po mé pravé ruce se nedělo nic. A taky si nás nikdo nevšiml, kupodivu. Nebo třeba i všiml, ale nikomu to nepřišlo až tak pozoruhodné. Anebo si mysleli, že je to nějaká dráždivá hra dvou stálých partnerů?

Újezd. Tyršák. Malostranské náměstí. Z Chotkovy ulice je pěkný výhled na Prahu. To je moc dobrý atribut každého seznámení: společně se shora podívat na tohle město. Samozřejmě podívat se za jistých okolností. Byly tohle jisté okolnosti? To právě byla ta otázka. Byly? Nebyly?

Nepodívali jsme se na sebe. Její dlaň už jsem uměl nazpaměť. To je zvláštní holka, řekl jsem si. Nechá mi takhle svou ruku, a přitom bez protestů a taky bez koketování, ano, tohle přece není holka, která jde s každým. Co si o mně myslí? Napadlo ji, že už jsem přešel o tři stanice a že jsem se rozhodl, že s ní pojedu třeba až na konečnou? Udělám to, i kdyby se ukázalo, že vůbec není hezká. Tedy ve tváři, postava byla dobrá, skoro určitě, vlastně zcela určitě. Teda, jestli není úplně dementní, lekl jsem se. Ale jestli je to normální, chytrá osoba, tak je fakt formát! Že by konec hledání, toho dlouhého, únavného, jen velmi zřídka příjemně vzrušujícího konkurzu na dlouhodobou partnerku? Proč ne zrovna dnes?

„Příští stanici vystupuju, nashledanou,“ řekla. Podíval jsem se jí do tváře. Byla mnohem, ale mnohem hezčí, než bylo v tu chvíli mé přijatelné minimum. Bohužel jsem nebyl mocen slova. Ten hlas! Panebože,

ten hlas! Sice snad skoro normální, a přesto, naprosto nepřijatelný. Skřípavý, křivý, strašný! Pocítil jsem odpor tak fyzický, že už jsem se nezmohl vůbec na nic. Taková ústa prostě nelze políbit – co kdyby přitom promluvila!

Nejsem si jist, jestli mé „Nashledanou“ zaznělo tak, že ho mohla slyšet.

Díval jsem se za ní z okna tramvaje. Odcházela pomalu, velmi pomalu, tou pěknou ulicí Na Vypichu, která má vilky jen po levé straně, a po pravé zelený pruh pečlivě udržovaného parku. Na konci té ulice je vidět už jenom horizont a oblohu.

Dojel jsem na Bílou Horu. Bylo mi, zhruba řečeno, teskno a smutno. A trvalo nehezkých pár týdnů, než jsem na ni zapomněl.

Bolero u zdymadla

Na večer u zdymadla nikdy nezapomenu. Smáli jsme se, až jsme se za břicha popadali. Takovou prču už nezažiju.

Řvali jsme smíchy a po tvářích se nám koulely slzy z vočí. Řehtal jsem se jako blázen a ve mně se řehtal další blázen a v každém tom bláznovi se nás řehtalo padesát. Bylo to ráno, bylo to večer, byla to pravda. Takovou prču už nezažiju.

Útroby se mi svíraly křečí a já řval, protože neřvat, umřu na tu křeč jak na kulku do žaludku. A škytavku navrch.

Patnáct hodin jsme plašili helikoptéry. Lezli jsme po louce chrčíce do drnů, ohryzky brousily naprázdno po krcích, a když někdo zasípal, začlo to znova a o kvintu vejš. Bylo to ráno, bylo to večer, byla to pravda. Ráno umřel Sýkora, v poledne umřel Sysel a já jsem Sýček. A tak jsem večer otevřel zdymadlo.

Voda jak uragán zalila louku a vzala nás údolím k hlavnímu městu. Tam se k nám přidali další a další blázni a helikoptéry.

Byla to prča, když kalné slunko zapadalo nad vodami a my byli v moři.

Duše nám oblil klid, na který nezapomenu.

Malinteso

Zase jsem jednoho večera odněkud šel. A zase rovnou domů. Pěšky. Tedy z hlediska času oklikou.

Kdysi dávno jsem bydlel na Starém Městě. Dnes to tam poněkud nepoznávám. Mezitím totiž uběhlo třicet let, nastala spousta událostí, ta nejméně významná spočívá v tom, že jsem se naučil malinko italsky. Fakt jenom trochu. Ostatně italštinu pozná už na vzdálenost padesáti metrů každý, i ten, kdo z ní neumí nic.

Byli to tři statní teenageři. Oslovili mě anglicky, ale tak, že i moje italština byla lepším nástrojem. Hledali striptýz bar. Byli jsme docela blízko od domu, kde jsem dlouhá léta bydlel, ale ať mě Berlusconi, kde je tady nablízku striptýz bar, to jsem nevěděl. Tak jim teda říkám: „Mi dispiace, non lo so,“ čili: „To nevím.“

Zaujala mě jejich bezpochyby dobře míněná odpověď: „Jak je to možné, že pán mluví italsky, a neví, kde je tu striptýz bar?“

Chtěl jsem jim pomoci, a tak jsem co nejslušněji oslovil paní, která právě šla kolem nás a vypadala na zdejší usedlici: „Prosím vás, promiňte, tihle Italové hledají nejbližší striptýz bar, a já to tu vůbec neznám.“ „Striptýz bar?“ řekla. A dala se na útěk. Můj pocit, že už to tam vůbec, ale vůbec neznám, se ještě prohloubil.

Mému strýčkovi

Jak zlý by mohl býti strýček, to nechci ani domyslit. Strýček je totiž hodný a učí mě judo. Když k němu přijdu, dělá si se mnou, co chce. Mlátí se mnou o zem a já se nezmohu na nic. Ten kdyby chtěl, zmlátí každého. Ale jen v sebeobraně.

„Peru se k smrti nerad, jsem pacifista,“ říká strýček, potká-li partu chuligánů. Taková řeč na chuligány platí. Odvětí strýčkovi hrubě a sprostě. „Naposledy vás vyzývám, ukázněte se, mládenci.“ „A co když ne?“ ozve se pokaždé ten největší chuligán. „Chlapče, chlapče, kdepak jsi tohle pochytil! Ne, vůbec ti to nesluší.“ To řekne strýček, a pak už jen mlčí, usmívá se a čeká, dokud nedostane facku.

Tak tomu bylo vloni. A včera: zase. Krátký proces. Strýček naskládá chuligány před barák jako popelnice, a jde si domů. Nájemníci zavolají Bezpečnost a Bezpečnost si chuligány odveze. A město je bezpečnější.

„Ještě párkrát,“ říká strýček, „a bude tu klid.“ A škrťí mě přitom v držení na zemi. „A pamatuj si, že syčáka v rodině nestrpím. Klidně to vyříd' i svýmu“ – „Jauvajs!“ – „Kuš! I svýmu tátovi. Aby si zbytečně nedělal vrásky.“

Takový je můj strýc! Ale jak zlý by on mohl být, to nechci ani domyslit.

Cyklobatoh I

aneb Na krásném moudrém Dunaji

Dlouho, velmi dlouho jsem chodil po obchodech a vybíral jsem si cyklistický batůžek s vakem na vodu. Doktor mi přikázal zcela striktně: „Pít! Pít! Pít! Vedro nevedro. Vy musíte hodně pít. Za všech okolností.“

Ty báglíky s vakem se mi zdály nesmyslně drahé. A taky mě napadlo, jestli vak s vodou nebude studit do zad, zvláště ve vedrech, když jsou záda propocená. A tak jsem si koupil cyklistickou láhev a malý, černý, přiléhavý cyklistický batoh bez vaku, se kterým jsem se během následujících roků velmi sblížil. Nejraději bych si ho bral i na koncerty vážné hudby.

Je to báječná věc. Vytvaruje se pokaždé znova, přilne k zádům jak milenka v letních šatech, člověk jde nebo jede a za chvíli ani neví, že něco nese. Dá se dát pod hlavu, když se někde natáhnete na lavičku nebo v trávě. Je malý, a přece se do něj vejde všechno, co člověk na cestách potřebuje opravdu nezbytně. Dokonce i desky A5 s dokladama od auta. Mobil. Klíče od auta. Peněženka s platebními kartami, řidičákem a občankou. Tenká pláštěnka do deště. Náhradní ponožky. A když už tam je vše důležité, tak samozřejmě taky dvojce brejle a klíče od bytu.

Budu vzpomínat anticlockwise, čili pozpátku, tak jak se nepíší dějiny, nýbrž emaily. Nejnovější událost pěkně nahoru. A ještě něco: nebudu v tom důsledný.

Naposled jsem ten batůžek se všemi uvedenými věcmi, kromě pláštěnky, zapomněl u malého vodohospodářského domku na břehu Dunaje kousek pod Linzem. Cyklistická stezka tam vede po protipovodňové hrázi.

Dunaj byl v korytě, ale začalo pršet. Střecha vodohospodářského domku přečnívala cirká o třicet centimetrů, ale nefoukal vítr, takže se tam dalo schovat. Široko daleko nic jiného, jen závora před pokračující

stezkou, aby tam dál už neproniklo dvoustopé vozidlo. Na patku té zá-
vory jsem ten batůžek položil. Kdybych si ho nechal na zádech, kolena
by mi čouhala do deště.

Když pro tu chvíli dopršelo, něco mě napadlo, ale to by bylo dlouhé
odbočení a tohle není román. Zkrátka, ten batůžek jsem tam na té závoře
zapomněl. Mohl jsem ho ovšem zapomenout i jinde. Například v podlou-
bí restaurace, kde jsme se schovali před přeháňkou, která předcházela.

O dvě hodiny později už jsem si pod tlakem událostí nedokázal
vzpomenout, která přeháňka byla dříve. Ta s úkrytem v podloubí re-
staurace, nebo ta u vodohospodářského domečku? Což, milý Watsone,
mohlo být proklatě důležité. Ano, velice důležité.

Po nějakých třiceti kilometrech se nám zalíbilo městečko na druhém
břehu Dunaje, zaplatili jsme po euru za přívoz a v zahrádce cukrárny na
svažitém náměstíčku (s kostelem na horní straně, od něhož vede přes
půl náměstí kaskádovitá kašna s protékající vodou) jsme si objednali
rakouskou tutovku: moučníky, kafe a čaj z čerstvé máty. Moje žena měla
dort s lesními plody a s jogurtovým přelivem, já jsem si dal jablkový zá-
vin, čili štrůdl.

Ten štrůdl, na pohled krásný, jim musel věčnost nebo dvě okorávat
v mrazáku. Byl zcela mimořádně hnusný. Když jsem do něho kousl po-
druhé a naposled, uvědomil jsem si, že má záda spočívají bezprostředně
na opěradle aluminiového křesílka. „Nemám batůžek,“ řekl jsem. „Už
zase? Jako v tom Tuhani?“ řekla žena. „V té Tuhani, die Tuhaň,“ řekl jsem.
„Die Tuhaň! Na to tě užije! Co budeme dělat?“ „Musíme na policii!“

Odvázali jsme bicykly. Policajti sídlili nedaleko, hned za třemi rohy.
Divte se nebo ne, v přízemí hudební školy. Prázdniny v Rakousku začína-
jí později než naše, což má četné důsledky. V tomto případě kakofonic-
kou symfonií všech nástrojů, na které se děti ve spořádané, tradicemi
prolezlé zemi unbedingt musí učit hrát. Bylo mi jasné, že budu zatčen.
Uprchlík z východu v schengenském prostoru!

V kanceláři byli policajti dokonce dva. Jeden u okna, druhý u počítače.
„Also,“ řekl ten u počítače, vstal a nabídl mi svou židli. Zůstal jsem ale
o krok za ním a civěl jsem na obrazovku. Tak si zase sedl. „Guhgl Ehrst,“

zachrčel. „Dreissig Kilometer flußaufwärts, ungefähr. Also, Restaurant mit einem Arkadenhof. Dieses?“ „Ja, dieses.“ Policajt u okna vycvakal číslo. Číšnice v Arkadenhof si na nás vzpomněla, ale batůžek tam nebyl.

„Malý vodohospodářský domeček čtvercového půdorysu flußaufwärts,“ opakovali zamyšleně oba policajti plynou, leč zcela nereprodukovatelnou němčinou. „Also,“ řekli ještě asi šestkrát. Policajt u počítače vstal a nabídl mi nejen židli, ale i myš. Tomu už jsem neodolal. Roztáhl jsem Guhgl Ehrst na nejvyšší rozlišení. „Tady to bylo,“ řekl jsem německy. „Za domečkem je lavička.“ „Alles klar,“ řekl ten druhý a následovalo místní jméno neuvěřitelné délky. A krátký telefonát na policejní stanici, pod kterou to místo spadalo.

„Ten ruksak tam je. Ale pro jistotu – značka toho Handy?“ (mobil se v německé angličtině řekne Handy). „HTC,“ hlesl jsem nejistě, protože nevím, jak se německy hláskuje české C. „Stimmt,“ opáčil policist. „Přivezeme vám to. Dreiviertel Stunde, ungefähr. Warten Sie bitte draussen.“

Přivezli. Předali. „Mám vám něco podepsat?“ „Nein.“ Nechal jsem jim svou vizitku.

Krajina snů

V krajině lze nalézt ledacos. Silnice. Rybníky. A další věci. Vesnice. Města. Krajina je plná všeho možného. Samozřejmě, jak kde. Někde je něčeho víc a něco tam není vůbec, a někde naopak. Ale průměr je velice slušný. S krajinou jsme v podstatě spokojeni, výhrad není mnoho. V krajině je pořádek. I když ne dokonalý. Vyskytnou se i nepořádky. Ale jak říkám, pořádky výrazně převažují, neboť jich je dost a dost.

Až na jeden. Jeden z pořádků nám v krajině bohužel takřka úplně schází. Ptáte se: Co je to za pořádek, který nám v krajině takřka úplně schází? Co je to za pořádek, že si nám nějaký pořádek zčista jasna v krajině schází? Já vám to řeknu: abecední pořádek! Důležitá věc. A v krajině nám schází takřka úplně! A zdaleka ne zčista jasna. Řeknu to tvrdě: V naší krajině abecední pořádek nikdy nebyl. A není v ní dodnes.

Když vidím takovou krajinu, kde Aš sousedí s Chebem místo s Banskou Bystricou, kde Mýto je u Poličky místo u Mostu, zatímco Most není na Moravě! Na Moravě, která se zcela amorálně vlévá do Dunaje místo do moře, zkrátka, když vidím takovou krajinu – Babylon! Babylon, který je, mimochodem, za Domažlicemi místo před Cerhonicemi, když tohle všechno vidím, zavřu okno a otevřu rejstřík jízdního řádu. Tomu říkám krajina!

Tábor

Tachov

Tanvald

Tatranská Lomnica!

Malebný okres Ta s rozvinutým průmyslem, zemědělstvím i s dobrými sněhovými podmínkami.

Anebo kraj Br:

Brandýs

Břloh

Brhlovce

Brná

Brňany

Brníčko

Brníkov

Brniště

Brno!

Kraj, na jehož svazích dozrává nejen vinná réva, ale i beton smělých mostních konstrukcí, exportovaných do krajů Hr a Kr, na jejichž rozhraní mezi městem Hranice a horou Královou holou, leží Hradec Králové, město rozpolcené, jehož obyvatelé nemají na vybranou. Buďto jsou Hr a mohou cestovat do obcí Hradisko, Hrazany, Hrdějovice, Hrdlořezy, Hrušovany a Hrob, anebo jsou Kr. Kr mohou cestovat zas jen do obcí Kraslice, Králíky, Krchleby, Krnov, Krompach, Krškany a Kružlov.

Je to nádhera! Města a vesnice v abecedním zákrytu. Přehlednost, kázeň, poezie. Neboť krajina rejstříků se krásně rýmuje. A rýmy jsou dokonce na začátku!

Ano, to je má krajina snů, krajina krásných krajů, Krakonošovo království Kraslic a Králíků.

Ó ty má krajino, krajino bez okras, bez hranic krajino! Ó vy mé kraje, ó vy mé kresy! Ó obce, ó sady! Ostrove, Ostravo, Ostrove nad Ohří! Ó Ohře, ó řebíčku, ó zahradnický. Ó vy mé voňavé

Br Hr Kr

Pr Po Pa

Si Sl Ře

Ta To Te

Tr Vy Vo

Za Žo Žu.

Čalouněné dveře

Ředitel zvedl oči z lejšter a zadumán hleděl otevřeným oknem na Petřín a na rozhlednu. „Dále!“ Dveře se začaly pomalu otvírat a za chvíli se v nich objevila hlava žáka Matuchy, třetí á. Než jeho pohled dospěl po ornamentu perského koberce k úpatí psacího stolu, stačil ho ředitel identifikovat a zahledět se znovu na stranu čtyřicet pět předběžného návrhu nových osnov ZDŠ. Nevšímaje si žáka, pokračoval v připomínkování dokumentu. Práce ho začínala bavit, neboť blízkost úzkostlivě čekajícího subjektu poskytla jinak otravné činnosti nový půvab. Pociťl za to vůči Matuchovi určité sympatie a zkrátil jeho postavení mimo hru asi na polovinu zamýšlené doby.

„Víš, proč jsem si tě zavolal? Tak trochu přemýšlej. Máš jen jednu možnost.“ Ředitel se ještě na chvíli vrátil ke studiu osnov, ale chuť připomínkovat byla kupodivu zase v nedohlednu. Podíval se na Matuchu a Matucha uhnul zrakem na Petřín. Kam to koukáš, syčáku? rozlítl se v duchu říd'a, neboť pokládal petřínskou rozhlednu za svou jedinou opravdovou přítelkyni v komplikovaném světě pokrokového školství. Často ho uklidnilo pouhé pomyšlení na fakt, že sborovna má okna na druhou stranu.

Vidím tě, holka, pod úhlem dvou stupňů. Ty mě sice nevidíš vůbec, ale za to vidíš spoustu věcí, které nevidím já, říkával si, když mu bylo nejhůř. A já tě neprosím o nic jiného než o to, abys mi i nadále dávala občas a hlavně zavčas vědět. Ty dobře víš, že nejsem zvědavý, že nestrkám nos do věcí, do kterých mi nic není. A nemusíš taky nic říkat přímo, chápu, že i ty máš svého dost, a tak mi stačí, když na mě mrkneš, a já už se dovítím. A zůstane to samozřejmě mezi námi.

Vyrušilo ho energické zaklepání. „Promiň, Karle, musím s tebou mluvit. Hned.“ Třicetiletá, opálená blondýna (dějepis, ruština, občanská výchova, kreslení) vytlačila Matuchu ze zorného pole svého šefa. „Počkej na chodbě,“ houkla na třetáčka a otevřela mu čalouněné dveře.

„Tak já tě, Karle, upozorňuji, že naše závodní organizace...“, a víc už toho Matucha nezaslechl, protože dveře se zavřely. Kolem Matuchy se ihned shlukli spolužáci žádostiví informací z jámy lvové.

Zazvonilo. Matucha osaměl a bylo mu bídno. Po chodbě prošlo několik kantorů, které znal jen od vidění. Poslední tři opozdílci opustili chlapecký záchod a rozešli se do svých tříd. Matucha stál a čekal. Pak se opřel o zeď. Po chvíli si dodal odvahy a se zatajeným dechem přistoupil ke dveřím ředitelny. Ostrý ženský hlas, pronikající svými nejvyššími tóny na chodbu, mu jednoznačně připomněl tetu Jarmilu. Nedovedl si však představit, že by si soudruh ředitel přinesl domů ze hřbitova raněného holuba a schytl za to takovou lázeň jako včera strýc Eduard. Ze školní jídelny dolehlo hrkání stolů.

Běžela poslední vyučovací hodina. Matuchovi se vybavila jeho třída a prázdné místo vedle Jirky Nováka. Céčko má zpěv. Ale ozývá se toho mnohem víc – že je škola živá a že stále hučí jako úl pod vodou – to až do dneška nevěděl. Kolik je hodin? Každou chvíli už musí zazvonit. Nezazvonilo. Takový druh hladu zatím taky nepoznal. Přešel chodbu po černých dlažkách a vrátil se po bílých. Výsledek ho zaujal. Chodidla už vůbec nebyla stejná. Několikrát za sebou prohodil nohám barvu dlaždic. Přešel chodbu pravou po černých, levou po bílých a zpátky naopak. Zastavil se a odskočil oběma chodidly na bílá pole. Šlapky rozhodně necítily úplně totéž, ale těžko říct, možná že právě tohle už úplně totéž vlastně bylo. Chodbu zalilo sluneční světlo. „A pamatuj si, že v tom případě už pro tebe nehnu prstem.“

Nezavřela za sebou, a když dozněly její kroky, Matucha se zvolna vsunul do ředitelny. Ředitel stál u okna a díval se na Petřín. „Sím – sím souhu.“ Souh se otočil a řekl: „Ten rodokaps ti vrátit nemohu, ale jestli máš ještě něco podobného, doporučuji ti, abys to nepůjčoval Novákovi.“ „Jirkovi?“ „A teď se vrať do hodiny, Matucho.“ Matucha odcházel a jeho chodidla už si pocity z různých barev dlaždic nepamatovala.

Ráno jsem se probudil

Když vám jícnem protáhnou hadičku s kamerou, může se stát, že to pak někde v hrdle pobolívá, protože jistou silou tam pan doktor tu hadici narvat musí, sama nikam nepoleze, to dá rozum. Ve snu však leckdy dává rozum mnohem víc než ve dne. Ponechme stranou, že to vlastně žádné dávání není, protože to dává sám sobě. Ale tím bych se tu teď nezabýval, to bych se z toho musel zbláznit.

Zkrátka, bolelo mě v krku od té hadice, přestože nález z útrob byl negativní, neboli příznivý. Bolelo mě v tom krku celý den, a pak i v noci, a dokonce se mi ve snu zdálo, že mě to stále bolí, a to právě na tom místě, kde mě to bolelo ve dne.

Jak ten sen pokračoval, vygeneroval informaci, že ta bolest v krku je natolik propojená s bolestí v levém chodidle (tj. s bolestí, kterou jsem ve dne neměl), že to vlastně nejsou dvě bolesti, nýbrž jen jedna. Ve snu už to tak chodí, že člověk některé věci prostě ví a nemusí sám sobě každou pitomost pracně dokazovat. Věc je ve snu zpravidla zřejmá, neboli nabíledni.

Byl to už takový ten lehčí sen, jinak bych si ho, jak je všeobecně známo, nemohl zapamatovat. A já jsem si v tom lehčím snu dokázal vzpomenout na akupresuru, která dokáže tlakem někam způsobit něco jiného někde úplně jinde. Ale nejen tlakem. Stačilo mi, abych si v tom snu znova uvědomil, že ty dvě bolesti (v krku a v levém chodidle) jsou vlastně bolest jediná, a v zápětí na to obě – krok sun krok – odezněly. Přestal mě bolet jak ten akupresurní bod na levém chodidle, tak pohmožděné místo v levé části krku.

Takhle, řekl jsem si ještě v polospánku, přece vzniká poezie. Člověk pozná, že něco souvisí s něčím, byť v nějakém jiném náhledu, který je teprve potřeba objevit, zmapovat, doprojektovat. Ano, tak vzniká poezie!

Ráno jsem se probudil, což je mj. doloženo i existencí tohoto textu. Chodidlo bylo zcela bez bolesti. V krku mě bolelo přibližně stejně jako večer. No, možná o trochu méně.

Extrémně krátká báseň

Dlouho, předlouho, až jsem si začal připadat jako blbec, jsem se pokoušel přeložit báseň Ogdena Nashe:

*Candy is dandy
but liquor is quicker.*

Próza se platí dle normostran. Ještě, že se za poezii zpravidla neplatí vůbec, autoři by byli svými honoráři uráženi a uráženi.

Nashova báseň má včetně mezer jen třicet šest znaků. Čtyři a půl procenta normostrany. Přeložím to, říkal jsem si, a půjdu dělat něco užitečného.

Překládání poezie by se mělo platit od hodiny. Což nikdy nikdo neschválí, přestože platí, že čím kratší báseň, tím více hodin překladatelské práce. Až jsem se namíchl: třicet šest znaků včetně mezer se dá napsat za dvacet vteřin, po zdanění za šestnáct. A já se mohám s překladem a pořád to není ono. Asi mám dlouhé vedení.

Pro případ, že je tu mezi námi ještě někdo další s dlouhým vedením, Nashovu báseň objasním. Má totiž erotický význam, týká se svádění, a když to řeknu korektně, tak jak svádění ženy mužem, tak svádění muže ženou. Ponechme stranou, že na tom, aby i při svádění vládla korektnost, se ani v USA do dneška zas tak úplně do důsledků netrvá.

Tedy: bonbón je frajer, ale alkáč je účinnější (při svádění, viz výše). Nejlepší z mých pokusů o překlad je tenhle: Želé je skvělé / Rajec jde na věc. Skoro bych řekl, že jsem to nakonec trefil. Chce snad někdo tvrdit, že je to moje chyba, že Rajec není likér, ale minerálka?

Člověk časem a zkušenostmi ovšem své názory měnívá. Psal jsem si nedávno do šuplíku básničku pro dospělé, ačkoliv většinou věk adresáta vůbec neberu v úvahu. Možná, že měla deset, možná by nakonec měla dvacet řádků. Kdybych ji dopsal. Tedy, nakonec jsem ji dopsal a za chvíli

vám ji řeknu, ale dopsal jsem ji – aspoň pro mne – novým způsobem. Začal jsem už existující řádky umazávat. Říkal jsem si přitom: Proč to tam nechat, když na to čtenář přijde sám? Nakonec zůstaly dva řádky. Jen dva. Jako v té Nashově básni. Když si tu svoji báseň přečtu, napadne mě všechno, co jsem postupně smazal, ba ještě víc. Je to takto:

Nechlubím se cizím peřím.

Že umírám, neuvěřím.

Nerovnováha

Mojmír Louny, student prvního ročníku VŠE, zjistil, že daleko více než prospěchové stipendium, může jeho finanční situaci zlepšit hazardní šachová hra s bezdůvodně sebevědomými starci v kavárně U Skákavého koně (USK).

Takzvaní šachoví starci tam zřejmě hráli šach od nepaměti. Své nadměrné šachové sebevědomí udržovali při životě urputnými remízami v partiích končících hluboko po půlnoci, které zpravidla sehrávali jen sami mezi sebou.

Občas se ovšem v kavárně USK připletl k šachovým starcům cizinec. Tedy samozřejmě že Čech, s jiným by se nebavili. Říkám-li cizinec, myslím tím každého, kdo do USK zabloudil náhodou nebo výjimečně. A ať už takový nově přichází šachy hrát uměl, nebo neuměl, nechal-li se vyprovokovat k utkání s některým šachovým starcem, hrál automaticky proti všem, jelikož se šachoví starci bezostyšně a hlasitě při hře proti vetřelcům radili a domlouvali. Pak ovšem vetřelec, přirdoušen nepřátelskou atmosférou a oblaky kouře, rychle prohrál, draze zaplatil a napříště už se kavárně USK nejspíš obloukem vyhnul. Sebevědomí šachových starců ovšem svou prohrou i svými penězi dále upevnil.

Mojmír Louny (22) nedostal při nástupu na VŠE kolej (pro tzv. nízkou dojezdovost z místa trvalého bydliště). Ukázalo se, že nemít kolej je vážný handicap. A vážný handicap se velmi rád projevuje v kontextu: Mojmír neměl ani kolej, ani holku, a peníze na autobus, denně tam a zpátky, ty taky neměl.

Dlouhé, nezbytné procházky před usnutím ho jednou zavedly až před kavárnu USK. Hm, napadlo ho, a vešel dovnitř.

Tento krok změnil život všem: šachovým starcům i Mojmírovi. Nedočkavým čtenářům prozradím, že dosud statní šachoví starci začali záhy, jeden po druhém, chřadnout a umírat. Tři týdny, ne déle, dokázala šachová kavárna USK Mojmíra Louny živit a šatit. Pak si musel najít

něco nového. Prozradím vám, že nehledal dlouho. Osud mu přihrál další skvělé partie. Šel do nich s výhodou – USK ho vybavila základním kapitálem, o jakém se nikomu v jeho věku (dokonce ani studentovi prvního ročníku VŠE), nesnilo.

Mojmír Louny tedy jednoho večera vstoupil do kavárny USK. Ano, nikdo si ho ani nevšiml. Nevšimavě a nepovšimnut minul tři make-upem zohavené dámy u prvního stolu, minul ještě tři další stoly, a u čtvrtého se posadil. U následujícího, rohového stolu kraloval šach. Louny se posadil čelem ke vchodu a zády k šachu. Pomalu, velmi pomalu upíjel jediné pivo, které si toho večera mohl dopřát.

Stůl šachových starců, s masivní šachovnicí uprostřed, měl hned za zády. Nedíval se tam, ale napínal sluch a čich. Šachoví starci produkovali zlověstné, mručivé mlčení-prdění, které se vždy po několika minutách, když cvakly šachové hodiny, proměnilo v ostrou šachovou hádku. Pak zase nastalo nevraživé ticho.

Louny upíjel a v žaludku cítil chvění a hlad. V nedostatečně větrané místnosti se hromadil dým. Dámy od prvního stolu nabývaly turnerovsky nezřetelných kontur a přisedl si k nim první zájemce.

Sexuální a ekonomický outsider Mojmír Louny byl na dně. Tušil, či netušil, že od tohoto večera začne jeho nezadržitelný vzestup v obou kategoriích? Tušil. Přesně tohle člověk v jeho věku a postavení tuší v podstatě neustále. Jenže takové tušení, ať si je sebesilnější – myslíte si, že se musí vyplnit? Fakt si to myslíte? Radu, jak na to, aby se silné tušení svou vlastní silou vždycky vyplnilo, v následujícím textu nenajdete. Je, a vždy bude, jen málo vyvolených. Mojmír jím byl.

K nezadržitelnému vzestupu mu pomohly přednosti, kterých má všech pět pohromadě jen málokdo, totiž nenápadný exteriér, břitký intelekt, chladnou hlavu, horoucí srdce a přetrvávající vizáž žáka základní školy, který budí dojem, že by mohl být popotahován i za tu cigaretu v koutku úst, a za večer strávený v nechvalně známé kavárně USK samozřejmě také.

„Tak co, mladej, zdali už víš, kterak se táhne pindíkem?“

Mojmír Louny se pomalu otočil. „Nevíš, co? Nevíš! Tak koukej zaplatit a zmiz!“

„Když prohraju, vyčistím vám všem boty. Ubrouskama. Můžete se spolu radit, mně to nevadí.“

Kolem prošel číšník. Pod okny projela tramvaj. Mojmír se napil piva. Nad secesním oknem se pootočil větrák.

„A co když vyhraješ, co? Co když vyhraješ?“ „Dostanu litr a okamžitě ho vsadím do odvety. Litř proti litru. A pak pojedu domů. Ted' nemám na autobus.“

Zraký šachových starců se obrátily k mohutné postavě Velikého Říši v čele šachového stolu. Za jeho zády strměla zeď. Mohutná postava udělala dramatickou pauzu a neznatelně kývla hlavou.

Dementní Béd'a, Říšův brácha, který šachy nikdy nehrál, začal okamžitě stavět figurky. V tom se mu nikdo nevyrovnal. Nejdříve postavil všechny čtyři věže a zvolal: „Ratatatata!“ Pak přišli na řadu střelci. „Pic, pic!“ Potom políbil bílého krále a černému plivl do ksichtu. Potom políbil černou dámu a do ksichtu plivl bílé. „Ksindl,“ řekl. „Buržousti! A ted' přijdou – bolšousti.“ To byli pindíci. „Ratatatata,“ zopakoval k nastoupeným pindíkům refrén věží.

Dementní Béd'a miloval koně. Zálibně ke každému přičichl, zamlaskal, dojatě polkl slinu a se slavnostním výrazem zapichoval jednoho koně po druhém do jejich jediné správných výchozích pozic. „Hotovo!“ hlásil, a Veliký Říša mu vsunul do úst dvě porce baleného cukru. „Padej, Béd'o, padej domů a zapni topení. No tak, bude to?“ „Mržáku!“ řekl Béd'a a šel.

Před miliardami let – jak dnes už každé dítě ví – vznikl vesmír. Nastal tzv. Velký třesk, a pak už to jelo jediným korytem. Stále vpřed, a žádný tah už nešlo vzít zpátky. „Všecko už tady bylo,“ říkával Veliký Říša a šachoví starci horlivě souhlasili.

A v tomto bodě by také Mojmír Louny s Velikým Říšou bez výhrad souhlasil. Právě to opravdu zřetelně cítil, ba věděl. Byl si jist, že už tenkrát byl u toho, že to byl také on, kdo při Velkém třesku asistoval, neboť i tam, v podivném počátečním zmatku, rozeznával svou typickou,

vyzáblovou figuru, která dokonce mohla působit dojmem, že při Velkém třesku víc překáží, než asistuje.

Mojmírovi to nevadilo. Uměl prohrávat a snášet posměch. Ale na druhé straně, vždycky chtěl býti IN. A to v jeho očích nevyhnutelně znamenalo IN Velký třesk.

Naposled včera, když se jak obvykle dlouze v Lounech probouzel, posílila ho představa, že veškeré atomy jeho těla tu na beton byly už tenkrát, ve Velkém třesku. Ano, jeho atomy, nebo i molekuly, jen turnerovsky shluknuté, ale už tehdy inteligentně předjímající budoucí tvar a sklon jeho postavy! Nachýlená postava s těžištěm vpředu. Ano, to byl už tenkrát celý on.

A dneska? Aby to kat spral, kde je ta konkrétní představa? Leda v nedohlednu. Připadal si tu bez ní jak májové kotě v dubnu.

„Boty si u nás čistíme zásadně o prdele poražených šachmatistů. Polož sem ty hodinky!“ Pak Veliký Říša vytáhl 35 z kapsy prožluklého saka úplně novou tisícovku, plivl na ni a připlácl ji na stůl, přímo před Mojmíra. „Polož na ni ty hodinky! Tak davaj, davaj, Zmizíku, aby ti státovka někam neufoukla.“

„Stůj při mě, Gari. A pořád se neboj. Nejdu ti po krku. Já jenom vyluxuju tohle zasmrádlý hnízdo, ty tlustý prachy těhle debilů. Slyšíš mě, Gari? Nechci tě vysávat. Nic ti nezávidím. Mně stačí jedna jediná normální, nezmalovaná holka do Loun, do deště, do deště v Lounech, kterej mi denně padá za krk. Slyšíš mě, Gari? Hele, vole, co ti to kurva udělá, kouknout mi přes rameno, a když šáhnou někam vedle, jó, jenom když uvidíš, že se chystám šáhnout někam vedle, Garíku, co ti to udělá slabě syknout v tónině, kterou už dědkové nad čtyřicet neuslyšej? Díky, Gari! Díky. Vím. Vím! Vole! Vím to! Nesmím na to furt myslet, jinak prohraju s každým kreténem, to je jasný. Jó, vole! Tobě se to kecá!“

A skutečně, jakmile Mojmír ucítil za krkem známý, sotva znatelný závan, okamžitě se dokonale zkoncentroval. Gari Kasparov ho ani tentokrát nezklamal. Mojmír Louny to s ním totiž uměl. Co by tomuhle tahu řekl Gari, ptával se Mojmír sám sebe, než pohnul figurkou.

Co by tomu ten Gari, co by tomu řekl, že je jeho mozek Mojmiřem Louny soustavně vysáván a zneužíván? Tak tuhle otázku si už Mojmiř Louny raději nepoložil. No, co by řekl? Asi by se jen chápavě usmál, ten Kašpar Gari s hejnem krasavic za prdelí.

Ostatně stín za jeho zády nemusel vůbec nic říkat. Věřte či nevěřte, laskavý čtenáři i svůdná čtenářko, Mojmiř Gariho dobře znal a většinou uhodl, co si stín v jeho týle myslí. A Gari Kasparov nad Mojmiřovou hrou vždycky bedlivě bděl a pomáhal mu, protože nemohl jinak.

Vždyť tě znám jako svý boty, promlouval Louny k velmistrovi. A řekl bych, že tě s pravděpodobností blížící se jistotě znám jako svý boty už od Velkýho třesku. A stín za jeho zády se jen tiše a zhluboka nadechl. Asi chtěl, ve vši pokoře, vyslovit s Mojmiřovou myšlenkou nostalgický souhlas.

Ted' už se Mojmiř absolutně nebál. Věděl, že nemůže prohrát. A taky neprohrál! Vyluxoval to zasmrádlý hnízdo, ty tlustý prachy těch debilů.

Nedostatečně soustředěným čtenářům zopakuji, že dosud statní šachoví starci začali záhy, jeden po druhém, chřadnout a umírat. Tři týdny, ne déle, dokázala šachová kavárna USK Mojmiřa Louny živit a šatit. Pak si musel najít něco nového. Prozradím vám, že nehledal dlouho. Osud mu přihrál další skvělé partie. Šel do nich s výhodou. USK ho vybavila základním kapitálem, o jakém se nikomu v jeho věku (dokonce ani studentovi prvního ročníku VŠE) nesnilo.

Nicméně přesto, věřte či nevěřte, laskavý čtenáři i svůdná čtenářko, věřte, že na Mojmiřovu výhru by v této, úplně první partii, zrovna ted', v tenhle okamžik, nikdo z vás nevsadil ani březnovou myš: Mojmiřovi za zády, pokud nás všechny neklame zrak, tentokrát nestál sošný stín Gari Kasparova, nýbrž z masa a krve – Dementní Béd'a.

Kolem prošel číšník. Pod okny projela tramvaj. Mojmiř se napil piva. Nad secesním oknem se pootočil větrák. Do Malého třesku zbývalo deset vteřin.

Nezaujatý pozorovatel vlastního života

Nezaujatý pozorovatel vlastního života to má těžké. Už od narození. A co teprve na stará kolena, když mu začne ubývat sexappeal. A taky paměť může začít slábnout. Objektivně vzato, řekne si pozorovatel vlastního života, objektivně vzato – co s tím? S čím bych se tak ještě světu i sobě pochlubil? A vzpomene si, že jeho nejvýznamnějším obdobím bylo dětství.

„Například šachy. Šachy jsem začal hrát, když mi byly čtyři. A v sedmi mě to přestalo bavit.“

„Vy si opravdu pamatujete už od čtyř let?“ „Ano, Amálko, vy mě ovšem moc pozorně neposloucháte, ve čtyřech letech jsem – začal – hrát – šachy! Významné události si pamatuju opravdu odmalička. Samozřejmě, že jenom ty opravdu významné: Štědrý den, Silvestra, narozeniny.“

Ke třetím narozeninám jsem dostal lopatku a krasohled. Když jsem se do něj poprvé podíval, upadl mi na dlaždičky a rozbil se.

Na druhé narozeniny si vzpomínám jenom matně, měl jsem silnou rýmu.

Zato své první narozeniny vidím, jako by to bylo včera. To přece taky znáte – když je něco poprvé, tak to člověku utkví.

Objektivně vzato, na první rok svého života nevzpomínám rád. Bylo to období, které mě poznamenalo na celý život. Víte, cítil jsem se odstrčený, malé dítě přece jen nemá ten rozum, některé události sice ostře vnímá, ale nedokáže si je správně interpretovat. Vlastně jsem na svou vrozenou vnímavost a dobrou paměť dost doplatil. Lze to tak říct.

Asi mě nemají rádi, říkal jsem si snad stokrát za den v prvním roce svého života. A když měl někdo narozeniny, trpěl jsem jako zvířátko.

Samozřejmě ne hned, na májovou maminku jsem se usmál a zamával jsem jí z vaničky. Bylo jí teprve třicet pět a byla krásná, opravdu krásná. Musím vám ukázat její fotografie, mám jich doma plné album.

Pak měl narozeniny otec a já jsem si řekl: No budiž. Úsměv se mi moc nepodařil, ale zamával jsem mu z vaničky také, a otec to akceptoval. Tvářil se, že ho to potěšilo. No, nevím, třeba si nevšiml, co jsem měl v očích.

Když pak měli v rychlém sledu za sebou narozeniny brácha a prezident a ségra a teta v jeslích, a já pořád nic, tak už to se mnou zalomcovalo. Co? No přece závist a paranoia, jak už dnes dobře vím.

Zkrátka, mé první narozeniny přišly pozdě. Už jsem těm velikým lidem kolem sebe prostě nevěřil. Nechali mé první narozeniny až úplně na konec, ale kdyby jen to! Uvědomte si, že mi nikdo neřekl ani ň. Kdybych znal termín, tak v klidu počkám. Nerad, ale počkám. Ale chápejte, takové děcko ještě ledacos neví a má zcela přirozeně strach, ba skoro jistotu, že nepřijde na řadu nikdy.

Ano. Ta moje paměť! Poručit si a zapomenout, to by se to žilo! Jsem moc rád, že jsem vás, Amálko, právě dnes poznal. A že jsme každý jiný. Ano, asi opravdu máte – oproti mně – v životě mezeru. Ale, objektivně vzato, neplyne z toho nic jiného než to, že jeden druhého potřebujeme.“

Pan Bruk má doma štabajznu

Pan Bruk má doma štabajznu. Ale ta vůbec nevychází. Vše potřebné obstarává pan Bruk. Jednak chodí do práce, a hodně věcí stihne cestou, jednak se z práce vrací, a přitom vyřídí, co nestihl cestou do práce. Štabajzna pozdě vstává, dlouho snídá, nejraději mléčnou čokoládu, pak asi něco dělá, a pak si jde zase lehnout a spí až do rána.

Tu štabajznu si pan Bruk přivezl vloni z Karlsbadu. Odjel na léčení se žlučníkem a vrátil se s ženskou. A s jakou! Celé město z ní bylo paf. Manželky, pochopitelně, ale i manželé, jinoši, kluci a starci – ti všichni pocítili změnu rytmu. I melodie.

Čas ovšem ubíhal – a nic. Za měsíc si už málokdo prodloužil cestu o oblouk Jabloňové, když si mohl klidně nadběhnout Wintrovkou. Štabajzna se neukázala ani v okně. A tak se všechno zdánlivě vrátilo do starých kolejí. Než nudný skandál, to radši žádný, rozhodlo se městečko a tváří se, že zapomnělo. A že už ani neví na co.

Naštěstí o tom vím ještě něco víc. Pan Bruk jsem totiž já. Narodil jsem se v Praze, ale rodiče si koupili vilu v tomhle aristokratickém hnízdě. Jakožto čtyřletý jsem je poslušně následoval, a díky tomu mám dnes, po čtyřiceti letech, kvalitní střechu nad hlavou.

A vloni mě poprvé chytil žlučník. A jak! Jak jen může starého mládence takhle chytit žlučník? Může. Rychlovka, operace, doktor Zdráhal, operní tenor a alpinista, a jeho zásluhou Karlsbad, křížkově v hlavní sezóně.

Karlsbad už ovšem není, co býval. Zašlé fasády, průmyslové závody hned na okraji města a na kolonádě: Gagarin. A s Gagarinem to taky všechno začalo. Stál jsem na kolonádě, upíjel z pohárku a hleděl na Gagarina. Najednou jsem si uvědomil, že vedle mne už chvíli někdo stojí. Otočím hlavu a v ten moment i ona pohlédla na mne.

„Gagarin,“ povídá. A tak jsme spolu šli na kafe.

„Zdejší?“

„Bohužel.“

„Bohužel?“

„Mít kam jít, sbalím se ještě dnes.“

Znáte ty situace, kdy si člověk začne připadat jako autor svého příběhu a zapomene, že je v něm taky postavou, která si to na další stránce podle všech zákonů náležitě schytá?

„Mám vilu v M. Bydlím v ní sám.“

„Žaludek, nebo žlučník?“

„Žlučník. Já jsem Bruk. Stanislav Bruk.“

„Pecharová.“

„Tak vám se tu nelíbí? Proč?“

„Protože chci pryč. Pojedu s vámi.“

„Ale, – ale končím až desátého.“

„Tak desátého? Platí?“

„No, ano. 14:30. Stanoviště autobusů číslo osm.“

A to je vlastně všechno. Od té doby bydlí v mé vile, a jak sama říká, je se mnou šťastná. Občas se vídáme. Náhodou, na schodech, v jídelně. Někdy samozřejmě i zcela záměrně, i když právě o tom má tohle město své čiperně kolující pochybnosti.

A já? Nevím. Nikdy jsem nežil s ženskou a dnes je to právě rok, co s ženskou žiju. Přiznávám se, že nepocit'uji žádný podstatný rozdíl.

Cyklobatoh II

aneb Okradeni na Kokořínsku

Na počátku bylo skvostné ráno, na konci hlad a žízeň. Den jako zlaták z mincovny, když cinkne poprvé. Zpěvy staré Číny, strana xy, vydání to a to.

Ze severní části Prahy, kde bydlíme, je to nejbliž na sever. Tedy Trója, Mělník, Zakšín, Tuhaň, Tuhanec, Obrok. Neplacené parkoviště mezi lesem a silnicí. Páté auto jsme my. A přijíždějí dvě další.

Cesta na Vlhošť vede přes pole a skalinami. Lidí málo, cíl: vrch Vlhošť, 613 metrů nad mořem. Po pravé straně dvoupatrový pískovcový masiv. Bývalo tu moře. Bývávalo. Už dávno není. Není tu ani potok ani pramínek ani hospoda. Možná v Holanech, ale až tam nedojdeme. Musíme zpátky do Obroku, máme tam auto.

Hladoví, dehydratovaní, na konci sil, doplazili jsme se k autu v Obroku. Nádherný den bez jídla a bez pití se stal krutou zkouškou. Sláva, auto tam stojí! A nepoškozené. Ale vykradené.

Z příruční skříňky zmizely bonbony, žvejkačky, léky, které tam vozím, kdybych si je někdy zapomněl vzít z domova. Z kufru vzadu zmizelo náradí a stará potrhaná bunda značky Holländer – vozil jsem ji pořád, kdyby se náhle ochladilo, a já musel něco opravovat nebo tak. Jinak nic. Hledali, nenašli. Co hledali? Kdo to byl? Pubertáci. Ano, asi pubertáci.

Na policii, nebo do hospody? Nejprve do hospody. Tuhaň. „Nevaříme,“ říká vrchní, tak tlustý, že bych ho porazil ve všech sportovních disciplínách kromě zápasu sumo.

Pijeme džus za džusem. Na žízeň dobrý, na hlad nic moc. Při placení se zmíním, že nám vykradli auto. „Pochopitelně, tady se auta vykrádají. Kde jste ho nechali? V Obroku mezi lesem a silnicí? Tak to se nedivte, tam se krade pořád. Buďte rádi, že vám nevzali i to auto.“ „Není na něm ani škrábnutí.“ „Jo, to nebejvá, oni si asi sejmuli váš zamykací kód. Sviňá-

ci. Jo, policie, ta je až v Doksech, ale hledat zloděje, to voni nebudou, to voni nedělají. Nejbližší jídlo, nejbližší směrem na Prahu? Motel Kryštof, blíž už nic.“ „Vím. Jeli jsme kolem. Nashledanou.“ „Nashledanou.“

Nebyla to fráze, za dvacet minut jsme byli zpět. Ano. Než jsme vešli do Kryštofa, zjistil jsem, že nemám svůj cyklistický batůžek. Ano, ten co přilne k zádům jako milenka v letních šatech, ten co v něm nosím desky A5 s doklady od auta, mobil, klíče od auta, peněženku s platebními kartami, řidičákem a občankou, tenkou pláštěnku do deště, náhradní ponožky, dvojce brejle a klíče od bytu. Ano. I tentokrát. Až na ty klíče od auta. Ty jsem měl bohužel v kapse, jinak bychom z té Tuhane bez batůžku samozřejmě neodjeli.

Cestou zpět do Tuhane jsem trochu porušoval dopravní předpisy. Pokud jde o rychlost. Nic nebezpečného. Nebezpečné byly chiméry na silných motocyklech, které si z trasy Mělník, Dubá a zpět udělaly závodní dráhu. A policie? Kdesi v Doksech.

V Tuhani na zápraží té nevyvařující hospody čekal tlustý vrchní s batůžkem přes rameno a s mým mobilem v ruce. „Hledám ve vašem adresáři vaši ženu, abych jí zavolal, že jste tu nechal batoh. Ale nepoznal jsem, která z těch ženských, co tam máte, je vaše žena. A taky jsem nevěděl, jestli je to zrovna tahleta, co si ji dneska vozíte. Jak jsem to mohl vědět? Tak jsem radši nikam nevolal, abych vám neudělal malér.“

Jak zjistil můj pin, či jak mobil odblokoval bez pinu, na to jsem se radši nezeptal. Přetékal jsem vděkem, že mi ten báglíček nezatloukl.

Tak. To bylo v Tuhani. Vlastně idylka. Vloni v Olomouci, to byla jiná káva. A před šesti týdny v Českém ráji? To si radši nechám úplně na jindy, to mě, nepřeháním, málem dočista zabilo. Olomouc, to byla oproti Českému ráji vlastně taky jen brnkačka. Sice s xenofobií a s průtrží mračen, ale v podstatě nic strašidelného. Však uvidíte.

Normální sousedka

Měl jsem to dlouhá léta jenom přes ulici do obchodu s počítači, kde jsem si mohl kdykoli okopírovat dokument, a za tři minuty být zpět u svého stolu.

Jednoho krásného dne utíkám kopírovat, a u domovních dveří potkávám sousedku. I ona bydlí v přízemí. Kvapně se pro něco vrací a v evidentních rozpacích se mě ptá: „Taky se vám stane, že vyběhnete na ulici v zástěře?“ Lekám se. A kontroluju, jestli na sobě nemám zástěru. Před chvilí jsem vařil oběd. V zástěře, na níž je z anfasu vyobrazen veliký, červený londýnský doubledecker.

Zástěru na sobě nemám, ale sousedka ano. Jasně, ona vyběhla v zástěře, nevrací se pro něco, vrací se vyměnit zástěru za něco jiného, nejspíš za kabát. A ptá se mě, jestli jsem taky takový cvok. Ujišťuju ji, že ano, že se mi to klidně může taky stát, ale že bych v jejím případě byl rád, že mám na sobě aspoň tu zástěru. Mám s tím někdy problém: Když můžu udělat vtip, udělám ho, i když bych asi neměl. Sláva, zasmála se tomu!

V duchu si říkám, v čem se tak asi ten který soused a sousedka pohybují doma po bytě, když se nikdo nedívá, tedy nikdo kromě členů vlastní rodiny, na jejichž estetickou pohodu člověk zpravidla zvysoka kašle.

Co třeba takový falešný poplach? Co kdyby fingovaně hořelo? V čem nebo bez čeho by kdo vyběhl na chodník? Osmnáct partají, jako ve volbách! Pastva pro fotografy. A titulek v bulváru: JAK SE BAVÍ ŽHÁŘI? JSOU TO SAMOTÁŘI. JAK SE BAVÍ HASIČI? UJÍŽDĚJÍ V HAŠIŠI.

Předměty nejen z dětství

Občas si připadám jako logaritmické pravítko. A to už je pokrok, protože leckdy si nepřipadám vůbec nijak. Logaritmické pravítko. Víte ještě, co to je? Byl to jeden z úhelných kamenů první průmyslové revoluce. A přibývá osob, které už ani nevědí, co to je.

Od svého dětství až donedávna jsem jedno takové pravítko logaritmické doma vídal. Ale jen občas, nevím, kam mizelo a jako Punkva – říčka ponorná – se zase po čase zjevovalo.

Mezitím uběhlo padesát let a několikrát jsem se přestěhoval. Co všechno jsem za ty roky poztrácel! Předměty, přátele, paměť. Taký jsem toho dost nalezl. Pokud jde o paměť, tak zejména útržky. Ovšem, to logaritmické pravítko bylo stále někde poblíž. Vždycky znova a znova vyplouvalo na světlo denní. A mizelo. Vyploovalo. A mizelo.

Za ty roky jsem si ale nemohl nevšimnout, že se zjevuje někdy ve futrálu, a někdy jen tak. To byla pro mne po celý život naprostá záhada!

Záhada! Co je to záhada? Jestli vám řeknu, jak to vlastně celý čas bylo, bude po záhadě. Kolumbovo vejce taky není žádná záhada. Vejce se – postaveno na špičku – kácí, ale Kolumbovo vejce natvrdo, bác ho či spíše, opatrně, klep ho, se nekácí a stojí.

Pěkná anekdota! Ale všichni víme, že nenaklepnuté vejce a Kolumbovo vejce se jako vejce vejci nepodobají. Jedno ctí vertikálu, to druhé ji zpochybňuje.

Opravdu? Opravdu nenaklepnuté vejce zpochybňuje vertikálu? Nemá ji vlastně stále v sobě a dokonce nějak lépe a poctivěji? Přestože se v ní neudrží a neudrží?

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy, říká Jiří Wolker. A to mě vrací k logaritmickému pravítku, úhelnému to kamenu první průmyslové revoluce. Jak je to možné, že někdy ve futrálu, někdy bez něj?

Přišel jsem na to náhodou a připadám si tím poznáním ožebračen. Jedno z největších tajemství, která mě potkala in natura, se po padesáti

letech vysvětlilo tak nezáživně, že to ani nestojí za řeč. Ledaže by to vysvětlení bylo mylné. Ale není, je jasné jak facka. Jenže i facka je zajímavější. Je to až trapné, jak primitivní vysvětlení dokáže sprovodit ze světa prvotřídní záhadu. Způsobila to vlastně náhoda, asi velice nepravděpodobná náhoda (kdyby nebyla tak nepravděpodobná, bylo by se to přece profláklo už dávno).

Nuže, ta pravítka logaritmická jsme měli dvě, dvě stejná logaritmická pravítka. Jedno ve futrálu, druhé jen tak. Padesát let to trvalo, než jsem je poprvé uviděl obě najednou. Taková banalita!

Raději hned něco doplním o futrálu na pastelky. Ušil mi ho, když mi byly tři roky, náš soused brašnář, invalida, moc hodný člověk. Nakonec se se svou ženou zmohli na tzv. splašený montgomerák čili trojkolku značky Velorex a tím mě a mého kamaráda jednou svezl na výlet. Z Brna až k přehradě Vír.

Ten futrál na pastelky jsem taky po desítkách let náhodou ve všem tom haraburdí, které mě v životě provází, našel. Vínově červený, placatý koženkový futrál na patentní uzávěr o délce nové pastelky a šířce deseti pastelek. Co teď s ním? Nosím v něm šeky nejmenované banky, u které mám své podnikatelské konto.

Nenormální sousedka

Sousedka pod námi (dále jen SPN) byla vdovou po významném předválečném úředníkovi. Na tuto skutečnost byla neskutečně pyšná. Ti, kdo takovými vdovami nebyli, byli pro ni pouhými instrumenty bez lidské tváře. Například listonošku oslovovala (občas i písemně, když jí nechávala vzkaz na schránce) Paní Pošta!

Když na nás jednou v níže uvedené záležitosti v noci zazvonila, odpovíděla na můj dotaz: „Kdo je?“ rázným: „Partaj!“ Za totality se člověk mohl trochu polekat.

Při setkáních na schodišti ovšem mou ženu ani mě formálně neoslovovala vůbec. Její promluvy začínaly slovem „Jakože.“ „Jakože vaše děti běhají po bytě, když je to u mě slyšet?“

SPN ráda protestovala morseovkou, pravděpodobně násadou koštěte, kterou bouchala do stropu. Zvykli jsme si.

Někdy bouchala preventivně, a to i v noci. Dost často nás tím probudila. Neprotestovali jsme, ale vadilo nám to. K úplnému pochopení, jak zlí vlastně jsme, došlo během tohoto brutálně ozřejmujícího rozhovoru:

„Jakože v noci splachujete na záchodě?“

„No – splachujeme – ze stejného důvodu jako ve dne.“

„Tak s tím přestaňte!“

„A vy v noci nesplachujete?“

„Samozřejmě, že splachuju.“

„Aha. Vy tedy splachujete i v noci!“

„Samozřejmě! Ale kbelíkem! Večer si nachystám vodu do kbelíku, abych nerušila partaje, a pak ho opatrně vyleju do mísy.“

„A co když se stane, že musíte v noci na záchod dvakrát?“

„V tom případě vyleju naponejprv jenom půl kbelíku, a pak teprve tu druhou půlku.“

Aktuální událost, která mi babiznu včera připomněla, mohla být důležitá. Zapomněl jsem, co to bylo. Zapomněl jsem, že mám vylít jen půl kbelíku svých myšlenek, a teď tu stojím nad prázdným kýblem a něco mi nejspíš uteklo.

Vlhké zdivo

Každý jsme nějaký. Tohle bylo vlhké zdivo. Voda v něm vzlínala z vlhké půdy, do které prosakovala ze strání, na jejímž úpatí dům stojí.

Často jsme sedávali v rohové místnosti a pozorovali jsme mapu na zdi. Naše dětství neoplývalo zábavami. Když byl rok suchý, mapa se trochu stáhla, jindy zas roztáhla.

Sedávali jsme v rohové místnosti. Fungovalo to zhruba takto: Otec pohlédl na zeď, zamyslel se a řekl: „Ty, no ano ty, zajedeš do Prahy, u Rotta koupíš to a to, a jak budeš hotov, čelem vzad, na Smíchov, a odtam rovnou domů.“

Dívali jsme se na mapu, a všem bylo jasné: Tady je Praha, tady Rott, támhle autobus, támhle vlak, tady to znamená bacha na věc, tohle zas abys nenastýd, tak teda dobře, máš to mít, anebo jde se spát a pro dnešek dost!

Otec mluvil a díval se na mapu, všichni se na ni dívali a čas plynul hladce a v podstatě bez pohlavků. Na mapě bylo vše, o čem se lidé jako my vůbec mohou bavit.

Jednoho dne povídá otec: „Tak třeba vy dva“ – jeden z těch dvou jsem byl já – „sjedete do Radotína a přivezete třicet drenážek osmiček.“

Jeli jsme do Radotína a přivezli jsme drenážky. Otec a ostatní zatím vykopali podél zdi pod strání příkop. Položili jsme do něj drenáže a zasypali jsme je šterkem. A mapa na zdi začala vysychat a blednout. Léto bylo mimořádně suché.

Čtrnáct dnů nato, sedíme zase v rohové místnosti, hledíme na zeď, kde bývala mapa a kde zbyl jen její rezavý okraj. Otec mluví, bratři mluví, i já něco říkám. A nikdo nikoho neposlouchá.

Příští den je to ještě horší. Nastává období ticha. Sedíme za stolem a mlčíme. Stěna je čistě vybílena, ani rezavé okraje po druhém nátěru už ze zdi nerazí. Někdo sedí, někdo chodí, řekl bych, že je nás tu teď více

než dřív. Někdo z těch lidí je možná otec, ale ani tohle slovo už nemá žádný zřetelný význam.

Nevzpomínám si, že by k nám někdo přišel, či od nás odešel. Až jednou mě napadlo, že jsem tu zůstal sám. Zrovna ve chvíli, kdy jsem se chystal odejít.

A tak tu žiju dodnes. Proč zrovna já, to nevím. Možná proto, že jsem byl ze všech nejmladší.

Znáte Lád'u?

Znáte Lád'u? Já vím, toho zná každej.
Ale tak jako já? Tak jako já ho nezná nikdo!

Tak Lád'a. Přijde a hned ve dveřích: „Nazdar bratranče!“
Tak! To je prostě Lád'a. Nedá si říct. Ten by snad rozdal i tkaničky do bot.

„Tak co, jak se vede?“ Dyt' to říkám, to je celej von. Ještě ve dveřích:
„A jak se vede!“
To byste ho prostě museli znát.

A rovnou na věc: „Jak se máš?“
„Dobře Lád'o.“

„Co děláš?“
„No to víš, Lád'o.“

„A co žena?“
„Ta je doma.“

„Tak to vidíš, žena doma, děti doma? A co ty, bratranče, co ty?“
„Já? Já jsem taky doma.“

„A copak, copak?“
Vidíte ho, jak si to sumíruje, jak si to čechrá? Jako útočník před velkým
vápнем.
„A copak, copak?“

No to bude gól, to zas bude gól!
„Copak, že seš doma!“

Tak. Ale já vím, jak na něj. „Čekám Svát'u.“ A ted' mu sklaplo. Svát'a, to na něj platí.

„No, tak já teda du.“

„Ale! Ty už musíš?“

„Jo!“

„Tak šťastný a veselý, Lád'o!“

„Tobě taky.“

Teda ten je nasranej! Hm. „Pozdravuj ženu, Lád'o!“

„Kerou, vole?“

„Kerou, kerou. Kerou chceš.“

„Tak jo. A do smrti dobrý!“

„Do smrti, Lád'o.“

Tak. To je chlap, jak má bejt. Už ani slovo a šel si po svejch. Ale jedno vám řeknu: Bez něj by mně bylo hůř. A jemu taky.

Jo Svát'a, to je něco úplně jinýho. Ten třeba přijde a za celej večír nevo-devře hubu. Akorát zazvoní.

„Svát'o, pojd' dál, ty kluku jeden ušatá. Pojd' dál, pojd' dál. Co doma?“

A von de dál, příde do kuchyně a tam se zastaví. Akorát pod lustrem. A stojí.

„No sedni si, ať ti nevisí!“ A von pořád stojí. A pak si sedne.

„Tak co doma, ty kluku jeden ušatá?“ Ale von nic neříká, jen se tak dívá. A to sám pámbů ví, co se mu v tý kebuli hejbe. To je holt Svát'a.

Jenže, co čert nechtěl! Koukám, koukám: věšák! A na věšáku – Lád'ova čepice! No tak to teda pámbů s náma a zlej pryč. A taky že jo. Zvoní! Kouknu na Svát'u – Svát'a nic. Kouknu z vokna – mrholí! Du teda vode-vřít, připravenej na všechno – a von je to Jára! Čepici má svoji, všechno je olrajt.

„Járy! Da zdrástvuj, ulejšváku! Baj baj, pojd' dál! Neseš, neseš? Je tu Svát'a, nech to na pak.“

„Poslyš! Nemám. Byl tu Lád'a? Nic neříkal?“

„Znáš ho!“

„Tak říkal, nebo neříkal?“

„Znáš ho! Něco říkal. Ale nic určitýho.“

„Ten ho viděl?“

„Ne, přišel až po ňom.“

„Po ňom. Tak jo.“

Von teda Jára není žádnéj blbec. Ten má Lád'u přečtenýho. A Svát'u jakbysmet. To jeho věčný záhadný mlčení.

„A hele, co přesně říkal?“

„Svát'a?“

„Lád'a!“

„No co, co. Do smrti dobrý a takový ty kydy.“

„A kde ho máš?“

„Lád'u?“

„Svát'u! V kuchyni?“

„Jo, v kuchyni.“

„Tak hele, dem tam a jakoby nic.“

Tak jsme šli do kuchyně. „Svát'o! Da zdrástvuj, ulejšváku!“

A Svát'a tam sedí a tváří se, jako že neumí do pěti počítat.

Ale to bych ho nesměl znát. Na Lád'u, to von je vysazenej, ale Járu? Toho má pomalu radši než vlastní mámu. A Jára? Jakbysmet. Však jim taky ve škole nikdo jinak neřek než bráškové. No – a mně zase bratranče. A Lád'a? To byl prostě Lád'a. Holky na něj lítly jak můry na svíčku. A vod tý doby von je takovej. Ale kluk to byl dycky dobrej.

Vtom povídá Jára: „A hele, čípak je to čepice?“

Sssss! Jááá-ro! Pozdě! Svát'a zmerčí ten všák a akorát hvízdne. A zvedne se a de. A prásk ho dveřma. No, jak ho znám, ten se tady už nevokáže. No. Ještě že tak. Netrvalo to ani pět minut a zvoní. Samozřejmě, Lád'a.

„Kůrvanoha, nemám tu čepici?“

Celej von! „A hele, Jára! Da zdrástvuj, ulejšváku! Víš, že tam leje jak z konve?“

No s Járou to šklublo a se mnou nejspíš taky.

„A copak, copak?“

Zatracenej Lád'a, ten chlap si nedá pokoj!

„A copak, copak? Z deště pod vokap nebo z bláta do louže?“

No. Bejt tam v tu chvíli Svát'a, tak už mu ji trhnul. Ten by mu ji trhnul dřív, než by tu svou nevymáchanou hubu stačil vodevřít.

„Sedni si!“ povídá Jára. „No sedni, si! A ty, naley nám frťánky, dobrý?“

Tak jsem nalil tři frťánky a bylo dobrý. Ale to vám povídám, bejt tam v tu chvíli Svát'a, tak mám z kvartýru kůlničku na dříví a půl roku práce neschopen. A Lád'a? Lád'a? Ten by to nemusel přežít.

A tak tam sedíme, povídáme, vzpomínáme – a vtom: Zvoní!

Bydlíme v jednosměrné ulici

Bydlíme v jednosměrné ulici. Kupodivu to ke klidu bydlení ani moc nepřispívá. Mohl bych se zeptat proč, občas takové otázky kladu. Nejsou to těžké otázky, hospodyňky na ně odpověď většinou najdou, anebo už dávno znají. Mám ale známého, kterému naměřili IQ 160, a on vám mu určitý typ otázek příliš nevyhovuje, například: „Proč si stále kupuju ponožky a pořád je jich málo – od té doby, co se od nás odstěhovaly tři dospělé děti?“ Proč to tak je? A IQ 160 dumá a neví.

Odhaduji, že ani na otázku: Proč bývá v jednosměrné ulici podstatně větší kravál než v obousměrné, by uspokojivě neodpověděl. Možná že by řekl, že ta otázka není dobře položena. Otázky začínající slovem „Proč“ nebývají dobře položeny, ale o to zajímavější jsou pak odpovědi.

Zeptám se i vás, laskaví čtenáři, proč mám najednou nedostatek ponožek? Máte vysoké IQ, a neumíte odpovědět? Přesně to jsem čekal. Proto vám nabídnu příběh ze IV. cenové skupiny a ten druhý z I. cenové skupiny, o němž jsem taky uvažoval, že by se do téhle povídky hodil, si nechám na jindy. Nemusí vás to mrzet, jste ten typ čtenářů, které příběh ze čtyřky potěší daleko více. Nuže, proč bývá v jednosměrné ulici podstatně větší kravál než v obousměrné?

Bydlíme v jednosměrné ulici. Ráno kolem osmé je v pražských ulicích frmol. Proto mě nikterak nepřekvapilo, že k mému probuzení významně přispělo troubení několika klaksonů. To přejde, říkám si vždycky a leckdy ještě usnu aspoň takovým spánkem, ve kterém se zdají sny do jisté míry ovlivnitelné vůlí. To si pak člověk prožije věci, na něž by v bdělém stavu nedosáhl, a kdyby se snad odehrály v hlubším snu, tak by je zase zapomněl. Takhle si sny dorežíruju a ještě si o nich posnívám při snídani.

Tentokrát vytrubování nemělo konce. Probudil jsem se do plného slunečního svitu. Řidiči (a řidičky, jak jsem za chvíli na vlastní uši i oči zjistil) emotivně vykřikovali celkem známé idiomy, začínající oslovením

„Ty“ a pokračující vokativy, které ne bez lítosti zpřítomním jen převažujícími počátečními písmeny K a P a také D a S.

Necítil jsem se sice přímo osloven, ale byl jsem zvědav na dvě dámy (soprán a alt), z jejichž hrdel crčely ještě peprnější kanálie než z hrdel těch chlapů. Proto jsem vstal a přešel k oknu. A co nevidím! Byly to dvě pohledné řidičky mezi třiceti a čtyřiceti, jedna s brýlemi, obě vzezření nejspíše učitelského nebo možná marketingově úřednického, zkrátka hezký a na pohled jemný holky. Mezi jejich auty stála dvě auta s chlapama, za nimi další tři. Nadávky, občas doplněné extatickými souvětími, duněly ulicí a dokazovaly, že svoboda slova je u nás dokonalá a bezbřehá.

V cestě zablokovaným automobilům stála šikmo do silnice parkující sanitka, velká jako kempingový mikrobús. Na střeše se jí snaživě otáčel modrý majáček a stroboskopicky dramatizoval už tak vypjatou scénu.

Asi za deset minut přišel k sanitce šofér, popojel na chodník a jízdní dráhu uvolnil. Člověk by čekal, že frustrovaní šoféři a šoférky nasednou do vozidel (většina z nich ani nevypnula motor) a s pocitem úlevy urychleně odjedou za svými povinnostmi. Kdepak! Teprve teď se ryk nadávek rozhučel na plný koule. A já jsem si uvědomil, že moje představa o plných koulích byla jen partikulární. „Ty svině, ty držko zasraná“ – mám-li přece jen ocitovat slušnější z použitých nadávek – „to jsi na ten chodník nemoh zajet hned?“ Pak se kolona už bez troubení rozjela a do ztichlé ulice zazněl potlesk.

Všechna okna protějšího domu byla otevřená, co okno, to hlavička zedníka nebo instalatéra, co já vím. Dům se rekonstruuje a řemeslníci jako apoštolové na orloji sledovali z těch oken celé představení.

Na druhém konci ulice ještě stále trčela sanitka s točícím se majáčkem a mě pozdě, ale přece napadlo: Proč tam stojí tak dlouho? Že se asi někomu v tom domě udělalo hodně zle.

Tak to byl příběh ze IV. cenové skupiny. A protože jste četli pozorně a s empatií, přidám vám jako bonus ten příběh z I. cenovky, máte-li chuť, přečtěte si ho. Je velice krátký.

Nejdříve ale – vyluštění první hádanky, té s ponožkami. Poté, co se od nás odstěhovaly tři dospělé děti, pouštíme pračku nejvýš jednou za týden. Dokud tam děti byly, běžela skoro denně.

Víte co? Když jste na to nepřišli, tak já si ten příběh z I. cenové skupiny přece jen nechám na jindy.

Senzace v kupce sena

Nalezl Stařeček v kupce sena jehlu, ani nevěděl jak. Snadné to ovšem nebylo. Těžké bylo už poznat, ve které kupce jehlu hledat. A navíc, jakmile se rozneslo, že je v jedné kupce sena ukryta jehla, seběhlo se tam stařečků snad několik set. Což nás moc nezajímá. Tohle vyprávění je o tom jediném Stařečkovi, kterému se nakonec podařilo jehlu v kupce sena najít. Je ovšem jasné, že v silné konkurenci utrpěl šrámy a že se taky trochu zdržel. A jak známo, ani cesta domů nebyla úplně bez zastávek!

I našel Stařeček v kupce sena jehlu, ubránil ji proti obrovské přesile a vydal se s ní domů. Naproti němu Pastýř vepře žene. „Vítej, Stařečku, odkud tě Bůh vede?“ „Z kupky sena.“ „A cos tam dělal?“ „Hledal jsem jehlu.“ „A našels?“ „Našel, to je ona.“ „Dej mi ji a vyber si za ni nejlepšího vepře.“ Vybral si Stařeček nejlepšího vepře, poděkoval Pastýřovi a šel si svou cestou. A bylo mu divné, že mu hlas Pastýře někoho připomíná.

Jde si Stařeček svou cestou a naproti němu Ovčák ovčí stádo žene. „Vítej, Stařečku, odkud tě Bůh vede?“ „Z kupky sena.“ „A cos tam dělal?“ „Hledal jsem jehlu.“ „A našels?“ „Našel.“ „A kde ji máš?“ „Vyměnil jsem ji za vepříka.“ „Vyměň mi vepříka za berana, vezmi si kterého chceš.“ I vzal si Stařeček nejlepšího berana a šel si svou cestou. A bylo mu divné, že mu hlas Ovčáka někoho připomíná.

Jde si Stařeček svou cestou a naproti němu Pastucha z hory dolů volá žene. „Vítej, Stařečku, odkud tě Bůh vede?“ „Z kupky sena.“ „Cos tam dělal?“ „Hledal jsem jehlu.“ „A našels?“ „Našel.“ „A kde ji máš?“ „Vyměnil jsem ji za vepře.“ „A kde je ten vepř?“ „Vyměnil jsem ho za berana.“ „Vyměň mi berana za vola, vyber si kterého chceš.“ Stařeček si vybral největšího vola, poděkoval a šel si svou cestou. A bylo mu divné, že mu i tenhle hlas někoho připomíná.

Jde si Stařeček svou cestou a naproti němu Koňář velké stádo koní žene. „Vítej, Stařečku, odkud tě Bůh vede?“ „Z kupky sena.“ „A cos tam dělal?“ „Hledal jsem jehlu.“ „A našels?“ „Našel.“ „A kde ji máš?“ „Vyměnil jsem ji za vepře.“ „A kde je ten vepř?“ „Vyměnil jsem ho za berana.“ „A kde je ten beran?“ „Vyměnil jsem ho za vola.“ „Dej mi svého vola a vyber si koně.“ Vybral si Stařeček nejlepššího koně a šel si svou cestou. A bylo mu divné, že mu hlas Koňáře někoho připomíná.

Jde si Stařeček svou cestou a potká Kupce, kterému ten kůň v okamžení učaruje. „Vítej, Stařečku, odkud tě Bůh vede a zač by byl ten kůň?“ „Z hroudu zlata.“ Kupec vyndal z rance hroudu zlata a dal ji Stařečkovi, a ten si šel dál svou cestou. A bylo mu divné, že mu hlas Kupce někoho připomíná.

Přišel Stařeček, na rameni hroudu zlata, před půlnocí domů, opatrně, měsíc svítí, a on přes plot leze, přes kůlnu do sednice proniknout zamýšlí, a zrovna když je nahore a rozkročen na plotě, Stařka, jako srnka, cupy, cupy, dupy, dupy, vybíhá mu v ústrety.

„Ach ty můj holoubku! Kdepak a copak? Tak ty tedy tak? No tak, to tak! A co já? Já abych se tady sama utrápila! Nu, ted' vypravuj! Kdežes byl?“

„V kupce sena.“

„Tak v kupce sena? A cos tam dělal?“

„Hledal jsem jehlu.“

„Jen aby jehlu! A našels?“

„Našel.“

„Nevrdlouhej! Kde je ta jehla, chci ji vidět! Friško, friško, kde ji máš?“

„Vyměnil jsem ji za vepře.“

„A kde je ten vepř?“

„Vyměnil jsem ho za berana.“

„A kde je ten beran?“

„Vyměnil jsem ho za vola.“

„A kde je ten vůl?“

„Vyměnil jsem ho za koně.“

„A kde je ten kůň?“

„Vyměnil jsem ho za tu tady hroudu zlata.“

„Nu tak tedy, chvála Bohu! Ty můj! Ty můj holubičko, dobrá, dobrá, hlavně, že ses mi vrátil. Podej mi to, friško, friško, tu hroudu, hrudku, hrudičku! Ať se ti někam nezamotá. A slez pěkně opatrně. Povídám, dolů z toho plotu! Opatrně, opatrně! Večeře je v troubě.“

Od té doby žijí Stařeček a Stařka pod jednou střechou s hroudou zlata, šťastni velice, převelice, i bez jehly.

Cyklobatoh III

aneb Ztroskotání v Českém ráji

Ještě jsem ani nezačal psát a už vím, co mě čeká. Připomenu si jeden ze svých nejhorších dnů. Ne, nic jsem si nezlomil, nic mě neštíplo, povrch mého těla byl i večer netknutý.

Když něco přijde po něčem, znamená to, že první něco je příčinou druhého? Mohlo by být, ale jisté to není. Tentokrát, tentokrát to tak asi bylo. I když, co je to příčina? To první něco s tím druhým něčím nebylo ničím svázáno. Jen v našich dvou hlavách naskočila kaskáda asociací, která se dovalila zdánlivě daleko od bludného kořenu. A přitom blízko. Kometa toho bludného kořenu se nám totiž po elipse čas od času vrací.

Přestože bylo chladno a podmračeno, rozhodli jsme se poobědvat venku, na náměstí v Kopidlně. A během oběda vysvitlo slunce a najednou bylo krásně. Ano, máme se rádi. Občas, byť zřídka, je to jasné.

A jeli jsme dál. A všechno bylo čím dál hezčí. Zmínka o bludném kořenu sice před chvílí zazněla, ale jeli jsme dál. A všechno bylo čím dál hezčí. To je přece jedno, že setrvačností. Takové setrvačnosti sláva a sláva!

A ještě stále bylo všechno čím dál hezčí. Elipsy komet jsou často velmi protáhlé. Ale nejsou to paraboly. Elipsa, ta se vrací.

A jeli jsme dál. A všechno bylo čím dál hezčí. To je přece jedno, že setrvačností. Takové setrvačnosti sláva a sláva!

A ještě stále bylo všechno čím dál hezčí. Elipsy komet jsou často velmi protáhlé. Ale nejsou to paraboly. Elipsa, ta se vrací. Vždycky.

Tak, půvabná víska, s Troskami na dohled. Tady necháme auto. Známý proces. Kola ze střechy na zem. Bagáž na kola. Zavřít auto. A jedeme. „Kde je klíč?“

„Měl jsi ho ty.“

„Ne, tys ho měla, vždyť si vzpomeň.“

„To je jedno. Hledejme.“

Hledáme. Marně. Celé auto vystěhujeme na silnici. A zpět. A na silnici. A zpět. Vysypeme všechny tašky a krabice. Vyndáme hever a rezervu. Jsou tam prohlubně, kam by klíč mohl zapadnout. Není tam. Pod autem taky ne. Obcházím v kruzích kolem a kolem. Pamatuju si každý kamínek. Každého vajgla, co tu leží.

„Naposled jsi ten klíč měl ty! A já už to nevydržím, to tvoje obviňování.“ „Rozumím. Až na to, že je to naopak. Já mám jen jedno srdce a tohle prostě neunesu. Rozumíš? Neunesu.“

Sedáme si na obrubník, hlavy v dlaních. Láme mi srdce, že lámu srdce v obraně před tím, že je mi lámáno srdce. Měli jsme se rádi. Mohli jsme se mít rádi. Máme se rádi? Snad. Ale je to k neunesení. Není to k unesení.

A klíč je pryč. Od nezamknutého auta na kolech neodjedem, a s autem taky neodjedem. Bez klíče nenastartujem.

Den je krásný, krajina úžasná, Trosky na dohled, sedíme v troskách. Po dvaceti minutách vstávám z obrubníku a mechanicky přecházím k autu. Jen tak. Něco dělat musím.

Na krytu zavazadlového prostoru, úplně na očích, leží klíč od auta. Ležel tam celou dobu. Jak je to možné? Edgar Allan Poe to tvrdil už dávno. Ukradený dopis, tak se to myslím jmenuje. Taky ležel úplně nahore, viditelně, na psacím stole, na očích. Té Poeově povídce jsem nikdy moc nevěřil. Tedy věřil, ale jen jako bonmotu, anekdotě, nadsázce. A nevěřím ani teď. On v té povídce nemá zmínku o ničem, co by se podobalo našemu bludnému kořenu. Bez něj je to jen výmysl. V ruce držím klíč a přemýšlím, jak mi teď je. Jak nám teď je. Jak?

Regenerační vliv krásné, prosluněné krajiny je znám už dávno. Plus pohyb. Plus přestálá hrůza. Plus pud emocionální sebezáchovy. Plus, plus, plus. Bylo to hrozné, ale je to pryč. Ztraceno navždy? To sotva. Ale abych nezapomněl, jsme sice trochu zdeptaní, ale silnější. Máme se rádi. Elipsa oběhu je přece velmi protáhlá. Bohudík, aspoň to.

Pod Troskami u rybníka si dáváme kafe. A zákusky. A objedeme si mnohem větší kus Českého ráje, než jsme měli v úmyslu. Tudy, cyklostezkou podél potoka, jenž mizí v krásném lese.

Platím! A na zádech mne zamrazí absence cyklobatůžku. Toho, co přilne k záďům jako milenka v letních šatech, toho, co v něm nosím desky A5 s dokladama od auta, mobil (klíče od auta dneska ne, ty jsem si dal – možná z roztržitosti – do zavírací kapsy u kalhot), peněženku s platebními kartami, řidičákem a občankou, tenkou pláštěnku do deště, náhradní ponožky, dvoje brejle a klíče od bytu. Tak dost!

Vymrštil jsem se ze židle a vím, co udělám. „Pane vrchní, mám problém. Zaplatím vám padesát korun za kilometr, když mě dovezete tam a zpět. Ten batůžek možná leží na střeše vozu.“

„Samozřejmě, rád vás tam svezu, kolega to zvládne. Jedeme.“ Vzal to zakázanou lesní zkratkou a mimořádně rychle.

Batůžek ležel zamčený v zavazadlovém prostoru auta. „Zbytečný poplach! Omlouvám se! Zaplatím vám, jak jsem slíbil.“

Zpátky jsme jeli podle předpisů. Chtěl jsem zaplatit. Nevzal si ani halíř. Poslal jsem mu svou knížku s dětskými básničkami. Měl tam dvě malé děti. Hrály si na písku. Ani si nevšimly, že byl jejich táta dvacet minut pryč.

Žvýkačka

Hello, boys! Po jídle jsem si zvykl žvýkat. Orbit bez cukru. Co by taky člověk neudělal pro svůj předposlední chrup. Já do tebe chlebem (a Orbitem bez cukru), ty do mě porozuměním, že nerad chodím k zubaři. Dohodnuto, pane Chrupe?

A tak si s Orbitem v hubě sedám ke computeru a chystám se psát něco úplně jiného než tenhle žvýkačkový canc.

Ale co čert nechtěl? Čert většinou něco chce. Kde je ta žvýkačka, co jsem ji před chvílí žvýkal? Že bych ji spolkl? Když není v hubě, tak kde by byla? Tedy spolkl. Blbec. Já.

Tak jsem se na chvíli natáhl. Osvěžit ducha, neuškodit tělu. To já občas po jídle dělám. Ne že bych vždycky tloukl špačky, ale zrovna mě něco napadlo, a hned jsem to zase zapomněl. Přece se nebudu vztekat! Takový mikrosnánek, a zas bude dobře. Možná. Vzpomenu si a bude dobře. Možná, že si vzpomenu. I když skoro jistě na něco jiného.

Mikrouš se podařil, už zase sedím u počítače. Dívám se na poštu, žádná nepřišla. No, co by taky. Jak dlouhej mikrouš to mohl být? Pět minut? Nebo sedum?

Ale co nevidím. Svoje věrný černý džíny. Moje krásný, černý džíny, ve kterých, když si k nim vezmu sako, můžu jít třeba na koncert. A když si dám podkolenky přes lýtko, co je mám v džínách schovaný, můžu si sednout na kolo a zajet k vodě.

Ale co čert nechtěl? Na černejš džínách, tam co do nich dávám své levý stehno, razí do přitní pod stolkem bílá žvýkačka. Bezpochyby Orbit bez cukru. Bezpochyby ten žvanec, co jsem ho před chvílí ne a ne jazykem v hubě najít.

To jsem snad zakašlal, a ani o tom nevím? A od bochánku žvejky nalepené na černé džíny, tam co mám zevnitř své levé stehno, se táhne dozadu útlá bílá linka až někam pod levou prdel. V těchle džínách už se asi na koncert nevypravím.

Zkusil jsem ten tlustší bochánek žvýkáci gumy z černé džínoviny trochu odrolovat. Ne že by se to hned podařilo, ale za chvíli se z flákance oddělila koulička, kterou jsem lehoulince válel špičkou ukazováku sem a tam, a taky napříč a zpět, a nalepené kusy žvýkačky se na tu kouličku sem a tam válenou začaly iniciativně chytat. Ne zas moc iniciativně, ale trochu přece jen. Chytaly se. A bílého hnusu začalo ubývat. V jednom místě, kde ještě před chvílí razil bílý flek, se mi najednou pod ukazovákem valícím lepkavou kouličku objevilo naprosto čisté černé sukno.

A tak jsem asi za deset minut posbíral z tkaniny všechny pouhým okem viditelné bílé molekuly. A teď vám to tady zadarmo prezentuji jako novou metodu, která se bude jmenovat po mně.

Jo, a ještě jedna důležitá věc: Sběrnou žvýkačkovou kouličku musíte převalovat jen špičkou prstu a netlačit na ni, aby se o vás moc nezahřála. Jinak se začne zase sama lepit na tkaninu, a to je samozřejmě naprosto kontraproduktivní. Ahoj!

Ponožka

Probudil jsem se, zacvičil jsem si a vidím, že jsem se dokonce zaradoval. Za oknem modrá obloha, tělo plné sil, vzhůru do dne, tenhle by se mohl podařit.

Vezmu si ponožky, v srpnu už jsou rána chladná. Nezapomenout kapesník, raději dva, do každé kapsy jeden, aby se to v těch místech moc nevyboulilo. Oblíknu ponožku, krásně rovně, hned na první pokus, jo! to bude den!

A kde je druhá? Před pěti vteřinami jsem měl v ruce obě. Hledám, šátrám kolem sebe po ještě rozestlané posteli. Inu, ano. Ponožka nikde. To snad ne! Hned ráno, plný sil, hned ráno, ale co naplat, musím se zvednout a jako ten idiot se rozhlížet po ponožce.

Tak. Tady není. Tam taky ne. Co jsem to za člověka? A všechna síla úplně v čudu. Před chvílí jůra, nyní ruina.

Dívám se i na místa, kde jsem dnes ještě nebyl. Co když jsem ji tam nechal včera? To je snad blbost, z šuplíku jsem před chvílí vyndal obě. Zakulené do jedné jediné ponožkovité koule.

Tu ponožku jsem za chvíli našel. A bylo mi v tu ránu ještě hůř. Ano, sedl jsem si na ni při navlékání té první. Proč sis na ni sedal? Jaký to mělo smysl? Ptám se jak idiot sám sebe, alias svého, vždy přítomného spoluidiota. Sedal! Jinak by asi nebyla na místě, ze kterého jsem právě vstal, aspoň to je snad každému jasný!

Banalita? Banalita. Banalita dnes, banalita zítra. Alzheimer pozitří. I když, kdo ví. Co jsem to chtěl, než jsem si začal navlíkat ponožky? To teď fakt nevím. No, nevím. Asi jsem si chtěl navlíknout ponožky. Ale co dál? Co jsem to u čerta...? Nevím. Nevím. Jak to, že to nevím? No, to zas bude den!

Pech

Ahoj Zdeňku,

v posledních dnech jsem měl několikrát velikou kliku i velký pech. Vzhledem k tomu, že pozitivní zprávy jsou nezajímavé, vyličím Ti, jak jsem si ublížil na zdraví. A to jsem měl velkou kliku, že to nedopadlo hůř.

Zajeli jsme zkontrolovat chalupu. Byla v pořádku, možná kupodivu. Kolem byla spousta sněhu, za brankou pak slehlý zledovatělý, ale stále ještě nejméně třiceticentimetrový sněhový val. Když jsme odcházeli, zamkl jsem chalupu, tak jako vždycky.

V ten moment nejspíš zaržál řetězec, jehož jsem se stal obětí. Překročil jsem slehlý, zledovatělý, ale stále ještě nejméně třiceticentimetrový sněhový val, který se nakumuloval za plechovou brankou uvnitř zahrádky, otevřel jsem plechovou branku, vyšel jsem na vnější chodník a napadlo mě: Zamkl jsem chalupu? A tak jsem se chtěl vrátit, abych se přesvědčil.

Při došlápnutí na vrchol sněhového valu mě něco strhlo zpátky a podjela mi noha. Protivníkovi, který mě rval dozadu, jsem se nevysmekl. Padal jsem na záda, ale nedopadl jsem na zem. Plechová vrata se totiž za mnou rázně zabouchla. Dopadl jsem na ně hlavou, pravou půlkou temene, dříve než na zem, v úhlu cca třiceti stupňů vůči zemi. Hnul jsem si krční páteří, otřásl se mi mozek, narazil jsem si pravou kyčel, zhmoždil jsem si ukazováček a o něco ostrého jsem si roztrhl hřbet ruky.

A jak k tomu kauzálně došlo? Inu takto. O kliku plechové branky se mi zachytil cíp rozepnuté bundy. Myslím si, že ji 69 v rozhodující moment musel jako plachtu nadmout náhlý vánek, protože jinak i rozepnutá visí z mých ramen skoro svisle. Nebo zapůsobila odstředivá síla, když jsem měnil směr svého pohybu?

Ten rozhodující moment, v němž jsem byl stržen zpátky, nastal přesně ve chvíli, kdy jsem došlápl na vrchol slehlého zledovatělého,

sněhového valu. V ten moment jsem byl bezbranný jak tenisový balon, když se na nekonečně krátký čas zastaví při nadhozu na servis.

Trhlinu v ruce jsem zalepil (kousek jsme popojeli, aby se na mou krev nedívali sousedi), doma jsem si lehl do postele s Paralenem a už je mi zase docela dobře. Jen mě trochu bolí krční páteř, malý i velký mozek, pravá kyčel, zhmožděný ukazováček a roztržený hřbet ruky. Náladu mám skvělou, čili pod psa.

Jak se máš Ty?

S pozdravem

Jiří

Anomálie

Ví někdo z vás, kolik zábavných příhod si pamatuje? Nikdo. Tohle je jedna ze tří, které si pamatuju já.

Byl mrazivý večer, hluboko po půlnoci, tma a mlha a mráz. Nad Nusselským údolím se surreálně vznášely segmenty rozestavěného mostu Klementa Gottwalda.

Do Krče se tenkrát z centra jezdilo autobusem číslo 234 po nábřeží, za Železničním mostem ostře doleva, příkrou strání šikmo vzhůru na Bitevní pláň a na Pankrác. Ten bus byl napchán k prasknutí. Vesměs slušně oblečený vzorek Pražanů, zřejmě těch, kteří nebudou muset časně vstávat. Obličje už evidentně použité, očekávání už nejspíš veškerá žádá a touha jen jediná: zreprodukovat pracovní sílu spánkem bez kocoviny.

Byl jsem jedním z těch vyhaslých viselců na zadržovacích tyčích, jak se tomu tehdy úředně říkalo. Sešlost jsme tvořili nepospolitou a neinspirovanou. Podobali jsme se jeden druhému jako vrána vráně. Až na jednu výraznou anomálii.

Anomálie seděla vpředu, na velkém, oblém, koženkou pokrytém poklopu, který vypadal jako hrob, ale uvnitř byl motor. A páchla pivem ta velká anomálie. Jistě ne jedním.

Tou anomálií byl myslivec. Zavalitý, nařvaný chlap v zeleném hubertusu a s pérem na klobouku. Něco si hlasitě brumlal. Pak začal zpívat. Nic originálního: Do lesíčka na čekanou. Zpíval pozoruhodně. I bez mikrofonu duněl jeho hlasem celý autobus jako Obří důl v bouři a chudák motor byl už jen vrčením na pozadí.

Přítomní Pražané se pohoršeně pošklebovali, vzdychali, občas se šepetem ozvalo nezřetelné: tsss, buran, balík, to je úroveň a podobně.

Něco se ve mně zvirtlo. A náhle slyším, že zpívám s ním. Byl to můj možná první politický čin. A zkušenost. Dávno před rokem 89!

Veřejné mínění se obrátilo během pár vteřin. A přidávali se další. Před horní zatáčkou jsme už zpívali všichni. Recyklovaný alkohol? Tak to vypadalo. A do trávy rása pádala a dívenká mu šéptala...

Do pauzy, která, jak všichni víte, v tu chvíli následuje, a po níž se ozve: „miláčku!“ přesně a citlivě, do této pauzy pravil ten myslivec jasným hlasem: „A víte co? Vyserem se na to!“

A bylo ticho, masky ztuhly, opadl adrenalin a já dodávám s básníkem: „Tak to byl tedy, pánové, zážitek vskutku zvláštní.“

Takových bláznů je nás většina

Když jsem poprvé v životě spatřil člověka s mobilem, začal jsem se smát. Člověk s mobilem velkým jak předloktí kráčel Heřmanovou ulicí v Praze 7 a mluvil. Samozřejmě jsem se nesmál tomu, že má tak velký mobil, menší tehdy ani nebyly, ale že jde po ulici a mluví jako blázen.

Od té doby jsme si zvykli, takových bláznů je nás většina. A navíc, mobily jsou mnohem menší, ztratí se v dlani a telefonující opravdu vypadá jako blázen. Ruku si připlácne na ucho, a zatímco jde, hovoří. Ale nikdo už se nepodiví, a když, tak jen tomu, jaké intimnosti jsou dneska lidi schopni ventilovat nahlas. Na ulici i v tramvaji.

Té dámy, kolem které jsem prošel cestou po Stromovce, jsem si jakoby nevšiml. Telefonovala a deklamovala přitom slova, která by mi asi nešla z úst, ale i na to jsme si zvykli.

Osoba měla zřejmě pecku v uchu a mikrofon bůhví kde, protože volnými rukama dokreslovala svou zlost na českou exekutivu (jejími slovy: na ty svině nahoře). „Bordel všude, kurvení se všemi všech a každého s každým.“ Uvažovala tedy na dnešní poměry celkem tuctově, zkrátka obyčejná kráva (ona by to řekla jinak), co někde splasila nestandardní mobil a teď se baví s druhou takovou, která je nejspíš nedaleko odtud, a kdyby před chvílí nezapršelo, byla by třeba přímo tady.

Jdu dál a vidím kamarádku s kočárkem, kterou jsem dlouho neviděl. Jak dlouho? Ted' nevím. Kde to bylo? Ty vole, znáš ji přece dobře, ale kdo to je? Slyším, že říkám: „Ahoj...!“ Ale jméno mi nenaskočilo. Poznává mě, ale tváří se divně... „Dobrý den,“ říká. „Pardon, my se neznáme? S někým jsem si – vás – spletl?“

„Známe se,“ praví s úsměvem. „Já jsem vaše listonoška.“

Pohled do zeleně

Člověka můžete vykolejit například takto: Přikážete mu, aby dělal něco jiného, než si myslí, že by v danou chvíli dělat měl. Vytvořte mu pro to, co teď dělat nechce, ale musí, přestože je to blbost, co nejhorší podmínky. Doporučuji hluk, prach a místo broků – starosti. Vyberte si k tomuto experimentu člověka, který je na hluk a prach alergický, a ani starosti nejsou jeho oblíbenou zábavou.

Právě k takovému experimentu jsem byl osudem vybrán. Usuzuji tak z toho, že jsem se experimentu, ač nerad, zúčastnil. Když to skončilo, a vlastně už v průběhu, jsem měl – co jsem to měl? Destilovaný vztek? Ano, destilovaný vztek na celý svět.

Abych obrátil list a zahnal ten vztek, šel jsem se projít do Střemovky. Lavička, ze které je krásný výhled na park a Trojskou kotlinu, byla obsazena vysoce nesympatickým výrostkem se sluchátky na uších. Našel jsem si jinou lavičku, ale z té je výhled jen v zimě. Nové listí vytvoří neprůhlednou bariéru. Zírám do bariéry, mám vztek a čas letí.

Za chvíli je mi kupodivu nesrovnatelně líp. Nebo se mi to jen zdá? Ale ne, je mi líp! Ano, je mi líp! Připomínám si slavnou větu, kterou silně nenávidím, že totiž všechno je buď vo psychice, anebo vo penězích. Tohle ovšem nebylo vo penězích, a tudíž to bylo evidentně vo psychice. Tedy, platí-li ta věta, kterou tak silně nenávidím. Obávám se, že platí. A proto ji nenávidím? Mimo jiné proto.

Tak tedy vo psychice. Jasná věc. Zírám do zelena, tak to dá rozum, že je mi vo psychice líp. Přece ne vo penězích. No jo, ale ono to s tou zelení fungovalo jen do té doby, než jsem si vzpomněl, že taková poučka „Dívej se do zeleně“, platí. Aby neplatila! Vždyť tuhle radu dávají doktoři už od pradávna. Zejména tehdy, když netuší, co vlastně pacientově psychosomatické schází.

Zatracená poučka! Jakmile jsem ji zkusil vědomě aplikovat, tak už nefungovala. Zatracená civilizace, furt, ale doslova a do písmene furt, zapřahá vůz před koně. A ono to ne a ne a nejede. Zatracená civilizace. Všecko člověku pokazí.

Do bytu vstoupí velký chlap

Do bytu vstoupí velký chlap v šedém obleku. Uvědomuji si, že asi přišel nedobře zaklapnutými dveřmi a uvažuji: Je to lupič, nebo vrah?

Vešel až do kuchyně. Když budu předstírat, že jsem dveře nechal otevřené, protože jsem někoho čekal (například strýce z ciziny, kterého ještě osobně neznám), mohl by mi uvěřit a hrát tu hru se mnou. Aspoň na chvíli. A kupodivu to vychází, ptá se, co rodina a jestli jsou všichni zdraví.

Jenže, ouha. On ty dveře na chodbu taky nedovře a do haly vstupují další tři chlapi. Sice menší a hůře oblečení než ten první, ale taky nevypadají dobře.

Žádám je, aby ihned odešli a „strýce“ si беру na pomoc. Přidává se na mou stranu, energicky ty chlapy vyzve, aby ihned odešli, ale ti nechtějí. Asi proto, že novou hru nepostrehli, a navíc, jsou to přece „strejdovi“ komplikové! Nakonec ale po dalších domluvách vycházejí na chodbu. Možná, že „strejda“ je jejich šéfem.

Snažím se zavřít dveře, ale nejde to. Jeden z chlapů tam nechal nohu. A všichni tři se vracejí do předsíně.

Odcházím do pokoje, vyskakují oknem (bydlíme v přízemí) a běžím na nedalekou policejní stanici. Většina poldů tam není oblečená, možná, že právě měli na programu sprchování. Poznávám mezi nimi své známé z blízkého okolí. Vůbec jsem nevěděl, že pracují u policie. Dodatečně jsem překvapen, že mě to nepřekvapilo.

Chlapi projevují ledabylou snahu, že utvoří úderku a půjdou se mnou ochránit můj byt. Oblékají se velice pomalu.

Sen mě neopouští, přestože se pomalu probouzím, a ještě ve snu si říkám, že bych si ho měl zapsat.

Cyklobatoh IV

aneb Cats and dogs in Olomouc

Není to ani tak dávno, a přece už v nedohlednu. Na kolech po Jeseníkách! Druhých nejvyšších horách v České republice! Zopakoval bych si to? Nevím. K přečerpávací elektrárně Dlouhé Stráně jsme kola tlačili pěšky. Mám se podívat na net, jaké tam je převýšení? Velké. Kdyby nebylo velké, nebyla by tam žádná přečerpávací elektrárna. Čert vem net.

Červenec. A vítr jak blázen. Na hřebenu, v chytře vybrané úžlabině, hned vedle hráze, šílí dva elektrovětrníky. A my stoupáme zig zag k té prapodivné nádrži na vrcholu kopce vysokého skoro jak Praděd.

Zig zag znamená do kopce, proti větru, a záhy zas do kopce po větru. Po větru se dá nasednout na kolo, z pláštěnky je plachta, a dvě stě nebo tři sta metrů uletí člověk-cyklovětroň bez námahy, rychlostí cca jedenáct kilometrů za hodinu. A potom zas naopak, do boje s kopcem i s protivětre. Atd. Atd. Až na sám vrch.

Mluvím tu o našem výstupu na Dlouhé Stráně proto, abych si připomněl, jak divný to byl rok. Divné, extrémama nabitě léto.

Začalo to už v Olomouci, kde jsme přestupovali z auta na vlak. Když je při přestupu hodně času, daný čas bude promarněn a spoj zmeškán nebo alespoň skoro zmeškán. To ví každý. Nežijeme ovšem ve světě, kde vědět znamená umět.

Zaparkovali jsme auto cca pět set metrů od nádraží, sundali jsme ze střechy kola, naložili na kola bagáž, zamkli jsme auto a odjeli jsme na nádraží. Takto to vypadá jako banalita, ale mraky, které se shlukly nad Olomouc, nám tu jízdu velice ozvláštnily.

Blesky nás rychlostí světla dohonily a předhonily, hromy částečně taky. A kapky? Těžké jak vemena oblohy dopadly na dlažbu až těsně za námi. Nádraží, domov bezdomovců, nás zavčas objalo svým suchem a puchem.

Jeden z bezdomovců si ke mně hned přisedl. Svěřil jsem kola i zavazadla své ženě a odešel jsem zakoupit jízdenky. Když jsem se vrátil, cyklistický batůžek, ten co přilne k zádům jako milénka v letních šatech, ten co v něm nosím desky A5 s dokladama od auta, mobil, klíče, peněženku s platebními kartami, řidičákem a občankou, tenkou pláštěnku do deště, náhradní ponožky, dvoje brejle a klíče od bytu, tak ten byl tentam.

Venku bušily do asfaltu kapizny těžké jak vemena oblohy, bubliny dopadu tančily na nádražním zápraží kankán. Blesky a pablesky mlátily o zem i o oblohu a hromy se hromadily v černém, brutálně přexponovaném parteru v pravé poledne hasnoucí Olomouce.

Tentam byl batoh, tentam byl bezdomovec. Kam mohl jít? Nevím. Ven snad ne. Proběhal jsem to nádraží křížem i krážem, pln kuráže se třeba i prát. Marně.

Zavolali jsme sousedům do Prahy, aby zašli na policii a nechali zapечатit náš byt. „Není naspěch,“ řekl jsem jim. Dříve než za tři hodiny tam z Olomouce nikdo nedojede.

Sousedé slíbili, že dosnídají a učiní žádané. Snídají v poledne, neb soused je básník. Ještě že nešli hned. Neboť: „A nenechal jsi ho v autě?“ řekla žena.

Nasedl jsem na kolo a ujížděl k autu. Průtrží mračen, otužilý zlostí a jistotou, že tam ten cyklistický batůžek není.

Ležel na zadním sedadle. Auto bylo řádně zamčeno. Uvnitř bylo sucho – dokud jsem zadní dveře nepootevřel, abych moh po batůžku chňapnout.

Na nádraží jsem si dal v rychlosti odporné, ale teplé jídlo. Zápal plic jsem nedostal.

Svět je malý, a proto prosím neznámého bezdomovce, aby mi promínil, že jsem ho šmahem obvinil. Sousedům jsem se omluvil okamžitě, ještě před teplým žvancem.

Stihli jsme vlak. Projeli jsme nádherným údolím, kde vlak jel tak pomalu, že během jízdy vysvitlo slunce. Byla to krásná dovolená.

Jiří Weinberger

Nerovnováha a jiné povídky

Edice Současná česká próza
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 6. 12. 2017

ISBN 978-80-7587-502-0 (epub)
ISBN 978-80-7587-503-7 (pdf)
ISBN 978-80-7587-504-4 (prc)
ISBN 978-80-7587-505-1 (html)